

ELÄINSUOJELUSPÄIVÄT

KANGASALLA

KESÄKUUN 26—27 PÄIVINÄ 1909

Kokous huone.

TOIMITTANUT

SUOMEN ELÄINSUOJELUSTOIMISTO

HELSINKI 1910,

KIRJA- JA AKSIDENSSIPAINO MERKANTIL.

Eläinsuojeluspäivät

Kangasalla

Kesäkuun 26—27 p:nä 1909

Toimittanut

Suomen Eläinsuojelustoimisto

Helsinki 1910,

Kirja- ja Aksidenssipaino Merkantil,

Elmsford, N.Y.

January 1919

Dear Sirs:

Enclosed

is a copy of the report

of the

committee

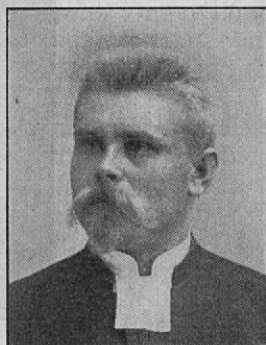
on the subject of

Rouva L. HÄYRYNEN.
Kangasalan Yhd. puheenjohtaja.

Pankinjohtaja J. KARLSTEDT.

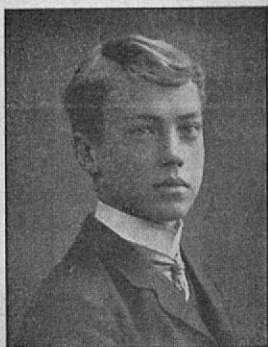
Pastori J. PÄIVIÖ.

Kokouksen puheenjohtajat.

Kokouksen kanslian hoitajat

Neidit A. ja N. STRAHOW.

B. FORSTÉN.

Esinenäyttelyn hoitaja.

Kertomus

**Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen ja sen haaraosastojen
toimeenpanemasta kokouksesta Kangasalla kesäkuun
26—27 p:nä 1909.**

Tutustaakseen ajamaansa aatetta kansamme syville riveille, valmistakseen tilaisuuden yhteydessään toimiville haaraosastoille esittää eri paikallisolosuhteiden vaatimia toivomuksia ja parannuksia sekä myöskin asettaakseen haaraosastojen edustajien ja yleisön nähtäväksi niitä monia eläinsuojelusasiaa edistäviä ja valaisevia esineitä, joita toimistossa löytyy, päätti yhdistys esimiehen ehdotuksesta kokouksessaan 8 p:nä helmikuuta 1909 toimeenpanna yhteisen, koko yhdistystä ja sen haaraosastoja käsittävän kokouksen, jonka yhteyteen järjestettäisiin n. k. eläinsuojelusta lastenpäivät sekä esinenäyttely. Kokouspaikaksi määrättiin Kangasala, jonne yhdistys jo vuotta ennen Lopella tekemän päätöksensä mukaisesti oli aikonut kokoontua viettämään koko Hämeenläänin käsittävää eläinsuojeluskokousta.

Saadakseen tietää haaraosastojen mielipiteen tällaisen kokouksen tarpeellisuudesta lähetti yhdistys osastoille 10 p:nä helmikuuta päivätyn esimiehen allekirjoittaman kiertokirjeen, jonka sisältö oli pääasiallisesti seuraava:

„Suomen Eläinsuojelusyhdistys on 8 p:nä tätä kuuta pitämässään kokouksessa päättänyt ensi kesänä toimeenpanna Kangasalla koko yhdistystä ja haaraosastoja käsittävän kokouksen ja sen yhteyteen järjestää eläinsuojelusta lastenpäivät sekä esinenäyttelyn. Tällaisten kokousten suuri ja monipuolinen merkitys on kaikille selvä. Ne ovat omiaan kehottamaan osanottajia uusiin ponnistuksiin, antamaan uutta vauhtia työllemme ja ennenkaikkea synnyttämään uusia ajatuksia, uusia ihanteita, uusia aloitteita.

Nämä seikat huomioon ottaen ja muistaen, että tuo 2-päiväinen kokous tulee pidettäväksi Kangasalla, joka on

maamme luonnonihanimpia paikkakuntia, hyvien kulkuneuvojen keskustassa, luulisi haaraosastojen olevan halukkaita lähettämään kokoukseen runsaasti edustajia.

Senvuoksi kehoitan haaraosastoja maaliskuun ajalla lähettämään Toimistoon tiedon

1) kenen tai keitä aiotte lähettää yhdistystänne kokouksessa edustamaan;

2) mitä keskustelukysymyksiä tahtoisitte esittää kokouksessa pohdittaviksi.

Samalla kehoitetaan osastoja ryhtymään varojen hankkimiseen edustajiensa matkakustannusten korvaamiseksi sekä huomautetaan, että ne yhdistykset, jotka eivät vielä ole jättäneet vuosikertomustaan, sen ensi tilassa lähettäisivät Toimistoon, jotta edellä mainittuun Kangasalan kokoukseen saataisiin valmiiksi yhdistyksen ja sen haaraosastojen yhteinen vuosikertomus.“

Kun lähetettyyn kiertokirjeeseen alkoi saapua suotuisia vastauksia, ryhdyttiin tarmolla valmistaviin toimenpiteisiin.

Suurinta työtä kysyi Kangasalan kokoukseen valmistettava julkaisu „Suomen Eläinsuojeluyhdistys ja sen haaraosastot v. 1901—1909“. Julkaisussa oli aikomus esittää, paitsi tähänastisen toiminnan tuloksia, myöskin neuvoja ja ohjeita vastaisuuden varalle. Tällaiset ohjeet ovat tarpeen vaatimia, kun ei meillä, ainakaan suomenkielillä, löydy sanottavaa kirjallisuutta, josta vasta-alkavat yhdistykset ja niiden johtohenkilöt saisivat ohjausta työlleen. Siksipä paisuisikin julkaisu 160-sivuiseksi. Sitä päätettiin antaa yksi kappale ilmaiseksi kullekin haaraosastojen edustajalle. Sitäpaitsi päätti yhdistys painattaa 1,000 kpl. tavalisen postikortin suuruista, eläinten kuvilla varustettua korttia, joiden toiselle puolelle oli painettu tunnettujen ajattelijain mieltelmiä eläinsuojelusasiasta, toiselle Ida Granqvistin kirjoittama kaunis runo „Et turhaan sä elänyt täällä —.“ Näitä kortteja oli aikomus antaa kaikille kokoukseen saapuneille, jotta jokainen saisi Kangasalan juhliilta mukaansa edes pienen pysyväisen muiston. — Niinikään painatettiin suurempi määrä 32-sivuisia Eläinten Ystävää ja sen Lastenlehteä kokouksessa jaettaviksi.

Ohjelmaa laadittaessa päätettiin, mikäli mahdollista, antaa etusija haaraosastojen lähettämille keskustelukysymyksille.

Ohjelma oli seuraava:

OHJELMA

Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen Kangasalla 26—27 p:nä
kesäkuuta pidettäville eläinsuojeluspäiville.

Lauantaina 26 p:nä.

- Klo 9 a. p. Avataan kanslia. Edustajain valtakirjat tarkastetaan.
- Klo. 10 a. p. Avajaiset. Tervehdyspuhe. Virkailijain vaalit. Vuosikertomuksen julkilukeminen. Valiokunnan (3 henkisen) valitseminen.
- Klo 11 a. p. Alkavat keskustelut ja jatkuvat —
- Klo 1:een p:llä, jolloin pidetään puolen tunnin loma.
- Klo 1/2 2—3 p:llä. Keskustelua.
- Klo 3—4 p:llä. Päivällisloma, jonka jälkeen keskusteluja jatketaan —
- Klo 7:ään, jolloin toimeenpannaan huvimatka. Perillä vapaita puheita.

Sunnuntaina 27 p:nä.

- Klo 9 a. p. Koraalinsoittoa Kirkkoharjulla.
- Klo 10 a. p. Juhlajumalanpalvelus, jonka jälkeen juhla-kulkuessa kuljetaan nuorisoseuran talolle.
- Klo 12—1 p:llä. Loma, jonka jälkeen esitelmä.
- Klo 2—4 p:llä. Yhteiset päivälliset.
- Klo 4—8 p:llä. Esitelmiä pienillä väliajoilla, jolloin esitetään laulua ja torvisoittoa.
- Klo 8. Päätösjäiset.

Molempina päivinä pidetään erityiset lastenjuhlat vaihtelevalla, opettavaisella ohjelmalla. Johtaa opettajatar neiti Liisa Hagman.

Päähdistyksen esinekokoelma on kaiken aikaa nähtävänä.

Painettuja ohjelmia ja kehoituksia juhlaan saapumaan lähetettiin kaikille suomenkieltä virallisena kielenään käyttäville eläinsuojelusyhdistyksille, maanviljelys- ja talousseuroille y. m. sekä yksityisille asiaaharrastaville henkilöille

kaikkiaan 300 kpl. Sanomalehtikirjoitusten ja ilmoitusten kautta, kuuluttamalla kirkoissa ja levittämällä ilmoituslipuja koetettiin kaikkialle antaa tietoa kokouksesta.

Puhujain saaminen tuotti monta vaikeutta, osaksi syystä että työalallamme ylimalkaan on vähän puhujia, toiseksi syystä että juuri samaan aikaan useassa eri paikassa maamme vietettiin monenmoisia kokouksia. Tulevaisuuden varaksi pidän sentähden tarpeellisenä huomauttaa että puhujain toimittamiseen on hyvissä ajoin ryhdyttävä.

Pöytäkirjasta käypi selville sekä esitelmäaineet että myöskin puhujain nimet. Puhujan puutteessa jäi tuo tärkeä kysymys: eläinsuojeluksen kansantaloudellinen merkitys, kokonaan selostamatta.

Vaikkeivät valmistukset olleetkaan suuren suuria, kysyivät ne aikaa, lukuunottamatta melkoisia menoja. Palkhästä päästiin tällä kertaa sillä 500 mkn suuruisella avustuksella, minkä maanviljelystoimituskunta hyvántahtoisesti asetti käytettäväksemme.

Kangasalan haaraosaston reipas johtaja rva Lilli Häyrynen etunenässä piti huolta kokouksen monipuolisista taloudellisista toimista, opettaja neiti L. Hagman suoritti hyvántahtoisien lupauksensa mukaisesti lastenpäivät taitavasti.

Kokous.

Kokous alkoi niinkuin ohjelmasta näkyy kesäkuun 26 p:nä klo 9 aamulla valtakirjain tarkastuksella Kangasalan nuorisoseuran talolla.

Tarkastuksesta kävi selville, että edustajia oli saapunut kaikkiaan 57 henkeä kolmesta maanviljelys ja 32 eläinsuojelusyhdistyksestä. Edustajain joukossa oli 5 henkeä viidestä itsenäisesti toimivasta eläinsuojelusyhdistyksestä.

Sittenkuin yleisö, jota oli saapunut noin 300 hengen paikoille, oli asettunut kokoustalon avaraan saliin, alettiin toimitus veisaamalla kaksi ensimmäistä värsyä virrestä 152 torvisoiton säestyksellä. Sen jälkeen sulki emäyhdistyksen esimies läsnäolijat ja kokouksen työn Herran käsiin, varmana siitä että Hänen ollessa kanssamme asiamme kulkee voitosta voittoon siksi kunnes sopusointu ihmisen ja eläinkunnan välillä saavutetaan.

Rukouksen päätyttyä ja kun saman virren 3:s v. oli veisattu, avasi everstiluutnantti T. Forstén kokouksen seuraavasti:

**„Oikeutta rakastavat kansalaiset! Arvoisat edustajat!
Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen etuvartioväki!**

Kolme vuotta on kulunut siitä, kun Suomen eläinsuojeluyhdistys ynnä sen haaraosastot ensimmäisen kerran kokoon tuivat yhteisistä tehtävistään keskustelemaan. Kokous pidettiin silloin Helsingissä 11 ja 12 päiv. maalisk. v. 1906. Yhdistyksen 22:sta silloisesta haaraosastosta otti kokoukseen osaa ainoastaan 6 (Urjala, Karjalohja, Lahti, Asikkala Nummi ja Perniö.) Kokouksen yhteydessä pidettiin myöskin eläinsuojeluspäivät. — Keskutelut kokouksessa (kuten vuosikertomuksestakin näkyy) liikkui yksinomaan yhdistystemme taloudellisten kysymystemme ympärillä. Into oli laimeanpuolista. Ei edes lausuttu toivomusta uuden kokouksen kokoon kutumisesta, vielä vähemmin keskusteltiin ajasta milloin ja paikasta missä kokous olisi pidettävä. Tästä huolimatta on emäyhdistys kumminkin 1:ksi niiden monien korkeimmissa virastoissa parhaallaan käsittelyä odottavien tärkeitten asiain ratkaisemisen jouduttamiseksi, 2:ksi useitten uusien työmme menestymiselle välttämättömien asiain saattamiseksi samoissa virastoissa käsiteltäviksi, 3:ksi vilkkaamman yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi yhdistysten kesken nähnyt tarpeenvaativaksi toimeen panna tämän toisen yhteisen kokouksen.

Toivossa saada asiamme tunnetuksi yhä laajemmissa piireissä kansan keskuudessa on ajateltu tätä kokousta pitää samalla n. s. eläinsuojeluspäivinä, joihin jokaisella asiaa harrastavalla yhdistykseen kuulumattomallakin kansalaisella on oikeus ottaa osaa, jopa ilmituoda mielipiteensäkin.

Niinkuin ohjelmasta näkyy, toimeenpannaan vielä erityiset lastenpäivät, että hekin, joihin Suomi-emo silmänsä luo, kauniimmat toiveensa rakentaa, pääsisivät osallisiksi siitä työstä, joka varmasti heistä on kasvattava sen ihanne-kansan, joka yksin on oikeutettu asustamaan rakkaassa isänmaassamme ja sitä hallitsemaan. Vaikka tässä kokouksessa tuleekin puhuttavaksi mitä monipuolisimmasti eläinsuojelusasiasta, en siitä huolimatta voi olla huomauttamatta muutamista sen puolista. Ylimalkaan ollaan sitä mieltä, että eläinsuojelustyö etunenässä tarkoittaa eläinkunnan elämän siedettävämmäksi tekemistä ja eläinten kuolintuskain lieventämistä. Mielipide onkin aivan oikea, kaunis sekä luomakunnan kruunun yksinkertaisin velvollisuus. Mutta ystäväni, ásialla on toinenkin, meitä ihmisiä läheisesti koskeva puoli: kysymyksessä näet on meidän oma

valistuksemme, oma kehityksemme ja oman sukumme edistymisen sanan parhaimmassa merkityksessä, sillä itseämme ja elinvoimaisimpia vaistojamme ja tunteitammehan me silloin loukkaamme, kun poljemme niiden oikeuksia, joiden herroiksi olemme sattumalta tulleet. Asia on siis sitä laatua, ettei kukaan, joka tahtoo kantaa kristillis-sivistyneen ihmisen nimeä, voi olla sille välinpitämättömänä. Näin ollen muuttuu asia meille ylen tärkeäksi valistustyöksi, eikä sana eläinsuojeluspäivät enää riitä kokouksemme nimitykseksi, vaan voimme kutsua sitä kansanvalistuspäiviksi, päiviksi, joilla kansamme sekä henkistä että aineellista puolta tahdotaan pohtia ja parantaa. Ja näin me olemme, ystävät hyvät, kokoontuneet juhlille luonnon suureen saliin, juhlille joiden pohjana on rakkaus ja oikeus, juhlille joista luokka-eroitus, puoluekiistat, toisilleen vihaa kantavat ihmiset ovat pannaan pantuina. Terve, sadoin kerroin tervetuloa tänne Kangasalle. Olkoon tunnussananamme „oikeutta kaikille“ ja elvyttäkööt ne sanat meitä kaikkia niin, että ilomielin ja innolla toteutamme niiden sisällön niin hyvin toinen toistamme kuin eläinmaailmaakin kohtaan.

Hyvyys yksin tekee luonteen suureksi, totuus aateloi ymmäryksen, ja velvollisuudentuntoisuus on onnen salaisuus.

Ken lienet elämän matkamies,
kätes anna ja meihin yhdy,
hyvän taistoon tahdomme ohjata ties,
siis veljenä työhön ryhdy.

Näillä sanoilla lausun S. E. Y:n toisen yhteisen kokouksen avatuksi.“

Puheen päätyttyä laulettiin seisten torvisoiton säestyksellä Yhdistyksen marssi. Tämän jälkeen alkoivat

Virkaileijain vaalit.

Kunniapuheenjohtajaksi valittiin eversti T. Forstén, puheenjohtajiksi pankinjohtaja J. Karlstedt ja pastori J. Päiviö.

Pöytäkirjureiksi opett. K. Korhonen, yliopp. E. Arola ja maisteri neiti L. Selänne.

Keskustelujen ja ponsien järjestelyä varten valittiin valiokunta, johon tulivat neiti A. Sjoblom, herrat Hyttinen, Sainio, Lindroos ja Alin. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin opett. K. Honkanen ja neiti Liina Holm.

Ohjelmaan merkitty toimintakertomuksen „Suomen Eläinsuojeluyhdistys“ lukeminen jätettiin, koska se olisi vienyt liian paljon aikaa. Kertomus jaettiin sensijaan kaikille edustajille, joille sen lisäksi annettiin yhdistyksen säännöt, muistiinpanokirja kynineen, merkki, muistikortti käynnistä Kangasalla sekä muuta kirjallisuutta.

Sittenkun puheenjohtaja ja sihteeri olivat astuneet paikoilleen, kävi eversti T. K. Forstén alustamaan kokouksen ohjelmaan ensimmäiseksi merkittyä kysymystä:

Mitä tehtävät etukädessä vaativat yhteistä huomiota aatteemme onnelliseksi menestykseksi.

1:sen kysymyksen 1 kohta.

Eläinsuojelusaatteen merkitys lasten kasvatuksessa.

Alusti T. Forstén.

Alustus kävi pääasiallisesti seuraavaan suuntaan:

Joutavaa olisi ruveta juurta jaksain puhumaan kasvatuksen merkityksestä, siitä olemme niin usein ennen kuulleet ja tiedämme sen ilmeinkin. Parisella sanalla pyydän vain mainita, että sillä kasvatustavalla, jolla lapsia ohjataan, maamme kulttuurioloille on oleellinen vaikutuksensa. Niinpä tulee siitä varmuudella monessa suhteessa riippumaan tulevaisuuden lainsäädäntö, se suunta, jonka vastaisen ajan tieteelliset tutkimukset tulevat omaksuma, vaikutteet ja mietteet, jotka eivät voi olla lyömättä leimaansa siihen tapaan, millä pääelinkeinojamme maanviljelystä, karjanhoitoa y. m. harjoitetaan.

Meidän yhdistyksemme työmaa on etukädessä *Suomen maaseutuväki*. Ainoa keino saada asiamme tutuksi niin monelle lapselle kuin suinkin on mahdollista, on kääntymisen kansakoulujen puoleen.

„Hyökkäyksiä“ näitä laitoksia vastaan on jo pitemmän ajan kuluessa tehtykin monella muotoa. Muun muassa on ehdotettu, että eläinsuojeluasiasia otettaisiin varsinaiseksi oppiaineeksi kouluissa. Siihen ei ole saatu myötävaikutusta opettajain puolelta, syystä että oppiaineiden lukumäärä jo ennestäänkin on liian suuri ja opettajavoimat

heikot. Vielä on pyydetty näitten laitosten opettajia uskonnon opetuksen tunneilla tutustuttamaan lapsia Jumalan tahtoon eläintenkohtelukysymyksessä; luonnontieteen tunneilla kertomaan heille piirteitä eläinten elämästä sekä kehoittamaan lapsia tekemään havaintoja luonnon helmassa; sisäluku- ja runotunneilla panemaan erityistä huomiota ja painoa eläinten elämää koskeviin runoihin, sananlaskuihin ja satuihin; käsityötunneilla on kehoitettu lapsilla valmistuttamaan pikkulintujen pesimispönttöjä ja ruokapöytiä.

Ja me tiedämme, että sadat ja uudelleen sadat hyvät neuvot ja siemenet monen monisen opettajan kautta tällä tavalla ovat langenneet hyvään maaperään tulevaisuudessa kantaakseen kauniita hedelmiä.

Rohkenen puolestani olla sitä mieltä, että vaikei eläinsuojeluasiana, niin suotavaa kuin se olisikin, tulisikaan pakolliseksi oppiaineeksi, vaan sitä harjoitettaisiin, niinkuin ylempänä olen sanonut, yhteydessä muitten aineitten kanssa, niin voisimme toivoa, että lapset ulkoelämässään ja vanhemmiksi tultuaan kohtelisivat eläimiä toisin kuin nyt.

Mutta koko se työ aattemme hyväksi, mikä näihin asti on kansakouluopettajain puolelta tehty, on vapaaehtoista ja kun varmasti on semmoisiakin opettajia, jotka syystä tai toisesta eivät ole ottaneet sitä huomionsa, tai ehkä siitä ainoastaan sivumennen vähän maininneet, on suurikin prosentti Suomen lapsista sellaisia, jotka eivät kouluajallaan kuule asiasta sanottavan mitäkään. Sentähden ja katsoen siihen, ettei meidän maassamme ole ainatakaan opettajille itselleen johdatukseksi sopivaa tai lapsille neuvoksi tarjottavaa oppikirjaa eläinsuojeluasianssa, enemmän kuin mitään valaisevia opetusvälineitä, rohkenen lausua toivomuksenani, että tämä kokous hyväksyisi, mahdollisesti tarvittavilla muutoksilla seuraavat punnet:

että kouluylhallitus 1) velvoittaisi maamme kansakouluopettajakunnan mikäli mahdollista uskonnon, luonnontieteen y. m. sopivien aineiden opetuksen ohessa tekemään oppilaille selkoa ihmisen velvollisuuksista luomakuntaa kohtaan;

2) asettaisi virkaan yhden eläinsuojelustyöhön perehtyneen henkilön, jonka velvollisuutena olisi ainakin kaikissa maamme seminaareissa säännöllisesti luennoida asiasta, kansakouluopettajain loma- ja jatkokursseilla, yleisissä ja piirikokouksissa sekä sikäli kuin aikaa riittää muuallakin tehdä selkoa eläinsuojeluasiansa monipuolisesta merkityksestä; sekä

3) hankkisi riittävän määrän tarkoitustaan vastaavaa kirjallisuutta ja asiaa valaisevia opetusvälineitä opettajille jaettavaksi.

Keskustelun aloitti opettaja K. Alin (Perniön yhd.) toivoen, että eläinsuojelusasia saataisiin lainsäädännön kautta kaikkialla vireille. Olisi saatava asetus, joka määräisi, että kussakin kunnassa tulisi olla eläinten räökkäystä vastustava yhdistys.

Opettajatar A. Sjöblom (Heinijoen yhd.) kannatti yleensä alustajan ponsia. Sanoi olevan opettajissa lämmintä myötätuntoisuutta eläinsuojelusasialle, vähemmän välinpitämättömyyttä.

Opettaja J. Sainio (Salon yhd.): Sellainen kiertokirje, jossa opettajia kehoitetaan puhumaan lapsille velvollisuuksista eläimiä kohtaan, on jo olemassa. Tulisi olla kouluissa sopivia kehoituksia näkyvillä paikoilla, jotka muistuttaisivat lapsia velvollisuuksista eläimiä kohtaan.

Opettaja S. Luoma (Nurmijärven yhd.) ehdotti ponnet hyväksyttäväksi huomauttaen miten ulkomailla, esim. Ranskassa, näkee koulujen seinillä painettuja maksimeja, ehdotti että meilläkin hankittaisiin koulujen seinille suurten miesten lauselmia eläinsuojelusasiasta sekä kuvia, sillä niillä olisi varmaan suuri vaikutus lapsiin. Ei pitänyt oikeana sitä mielipidettä, että kansakoulunopettajat yleensä olisivat vieraita eläinsuojelusaatteelle.*)

Pankinjohtaja J. Karlstedt (Keski-Suomen yhd.) kannatti ponsia ja ehdotti, että emäyhdistys esittäisi asian ylihallitukselle.

Opettaja Takanen vastusti käsitystä, että kansakoulunopettajat olisivat kylmiä asialle. Luuli asian olevan päinvastoin.

Alustajan 2:n ponsi hyväksyttiin sellaisenaan. Ensimmäinen ja kolmas jäi valiokunnan muodostettavaksi, joka niille ehdotti seuraavan muodon:

että kouluylhallitus entistä velvoittavammissa muodossa kehoittaisi kaikkia kansa- y. m. alaistensa koulujen opettajia uskonnon, luonnontiedon y. m. sopivain aineiden yhteydessä teroittamaan oppilaiden mieleen, miten tärkeää on osottaa lempeyttä ja rakkautta eläimiä kohtaan s. o. huomauttamaan heitä niistä velvollisuuksista, joita ihmisellä on turvattomaan luomakuntaan ja varsinkin eläimiin nähden.

Yllä sanotun johdosta jätti emäyhdistys sittemmin koulutoimen ylihallitukselle näin kuuluvan kirjelmän:

*) Tätä ei ollut kukaan väittänytkaan.

Koulutoimen Ylihallitukselle.

Vuonna 1888 jätti runoilijavanhus Z. Topelius Koulu-toimen Ylihallitukselle kirjelmän, jossa hän, huomauttaen eläinsuojeluksen alhaista tilaa maassamme sekä kasvatuk-sen tärkeyttä ja merkitystä sen edistämisessä, kehoitti yli-hallitusta ryhtymään soveliaisiin toimenpiteisiin tämän sivi-sytystehtävän ajamiseksi maamme kouluissa. Mikäli tunnemme, Ylihallitus lähettikin, noudattaen mainittua kehoitusta, kier-tokirjeen asiasta maan oppilaitoksille.

Mutta sikäli kuin tietoomme on tullut, on tämä Yli-hallituksen kirjelmä jäänyt miltei kuolleeksi kirjaimeksi. Koulut ovat yhäkin pysyneet verrattain vieraina kysymyk-sessä oleville pyrinnoille sillä aikaa kun eläinsuojelus vapaan kansansivistyksen kautta on voittanut alaa yhteis-kunnassa.

Valistavaa työtä on kumminkin edelleenkin tehtävä, koska kansan tavat edistyneimmilläkin paikkakunnilla yhä vieläkin tässä suhteessa osottavat raakuutta, mikä usein riippuu tietämättömyydestä tai tylsästä välinpitämättömyy-destä. Edistyvää sivistys ehdottomasti vaatii, että eläin-suojeluksen hyväksi, eläinten kärsimysten lieventämiseksi tehdään mitä kulloinkin on mahdollista. Eikä koulu nuo-rison kasvattajana voi tässä työssä jäädä syrjään; se voi sen tehdä sitä vähemmin, kun tässä tarjoutuu oiva tilaisuus rikastuttaa sen ohjelmaa pyrinnoilla ja tehtävillä, joilla on mitä suurimmassa määrässä siveellisesti kohottava ja kas-vatin luonnetta jalostava vaikutus.

Jotta jo kerran vireille pantu asia johtaisi todella käy-tännöllisiin tuloksiin rohkenee Suomen Eläinsuojelusyhdis-tys saattaa Ylihallituksen huomioon seuraavat Kangasalan yhteisillä eläinsuojeluspäivillä kesäk. 26—27 p. v. 1909 lausutut ehdotukset, nimittäin: *että kouluylhallitus entistä velvoittavammasa muodossa kehoittaisi kaikkia kansa- y. m. alaistensa koulujen opettajia uskonnon, luonnontiedon y. m. sopivain aineiden yhteydessä teroittamaan oppilaiden mieleen, miten tärkeää on osottaa lempeyttä ja rakkautta eläimiä kohtaan, s. o. huomauttamaan heitä niistä velvolli-suuksista, joita ihmisellä on turvattomaan luomakuntaan ja varsinkin eläimiin nähden;*

että Ylihallitus asettaisi virkaan yhden eläinsuojelus-työhön perehtyneen henkilön, jonka velvollisuutena olisi ainakin kaikissa maamme seminaareissa säännöllisesti luennoida asiasta, kansakoulunopettajain loma- ja jatko-

kursseilla, yleisissä ja piirikokouksissa sekä sikäli kuin aikaa riittää muuallakin tehdä selkoa eläinsuojeluasian monipuolisesta merkityksestä; sekä

että Ylihallitus hankkisi riittävän määrän tarkoitustaan vastaavaa kirjallisuutta ja asiaa valaisevia opetusvälineitä opettajille jaettavaksi, sekä n. k. maksimeja oppilaitosten seinille ripustettaviksi,
jotka otteena kokouksen pöytäkirjasta tähän liitetään.

Samalla rohkenee Yhdistys ehdottaa, että jollei muita varoja kokouksen ehdotuksen toteuttamiseksi ole saatavana, osa siitä summasta, jonka senaatti on ehdottanut eläinsuojelustyön järjestämiseksi käytettäväksi, sanottuun tarkoitukseen käytettäisiin.

Yhdistys rohkenee vielä ilmoittaa, että se mielellään voimiansa mukaan tahtoo avustaa Ylihallitusta, jos Ylihallitus sen tarpeelliseksi näkee, sopivan henkilön valinnassa ynnä muissa tässä kirjelmässä kosketeluissa toimenpiteissä.

1:sen kysymyksen 2 kohta.

Vastaavatko nykyiset eläinsuojelusta koskevat lakimääräykset tarkotustaan?

Allaolevaa neiti A. von Konow'in kirjoitusta pidetään vastauksena kysymykseen.

„Kun uusi eduskuntamme helmikuussa 1908 toisen kerran kokoontui, oli yksi nais-edustajistamme, neiti Lucina Hagman, jonka nimi on hyvin tunnettu ja kunnioitettu kaikkien humanisten pyrkimysten alalla, ottanut jättääkseen eduskunnalle esitys-ehdotuksen rikoslain 43:nen luvun 5:nen pykälän — niin sanoaksemme eläinsuojeluspykälän-muuttamisesta toisin kuuluvaksi. Tämä pykälä on seuraavan muotoinen:

„Joka omaa tai toisen eläintä kohdellessaan on osottanut ilmeistä julmuutta, rangaistakoon enintään viidensadan (500) markan sakoilla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.“

Tässä esitys-ehdotuksessa, jonka minä yhdessä erään etevimmistä ja eläinystävällisimmistä tuomareistamme, varatuomari A. Candolinin kanssa olin laatinut, olimme me panneet pääpainon sanojen „omaa tai toisen“ poistamiseen pykälästä, ne kun rajoittavat eläinten oikeutta suojeluksen saamiseen, sekä myöskin sanan „ilmeistä“ poistamiseen, samalla kuin me poistimme ne määräykset, jotka rajoittavat rangaistuksia ylöspäin.

Kun nämä valtiopäivät hallitsijan käskykirjeellä hajotettiin ja uudet vaalit määrättiin toimitettaviksi, menetimme kuitenkin, poliittisella alalla tapahtuvien arvaamattomien käänteiden vuoksi, sen arvokkaan kyvyn valtiopäivätyössä, jollainen neiti Lucina Hagman oli. Minä käännyin esitys-ehdotuksen uudistamispyynnöllä toisen naisedustajan, filtri Tekla Hultinin puoleen, jolla suuren intelligenssin, loogillisen ajatukseterävyyden ja voimakkaan oikeudentunnon ohella on naisella verrattain harvoin tavattava poliittinen kyky. Varatuomari Candolinin arvokkaalla lainopilisellä avustuksella annoimme nyt ehdotetulle pykälälle seuraavan tarkistetumman muodon:

„Joka kohdellessaan eläintä on osottanut julmuutta, rangaistakoon sakolla tahi vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka milloin rikos uusiintuu tahi asianhaarat ovat erittäin raskauttavat kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, jos joku hoidon laiminlyömisestä tahi huolimattomuudesta kautta tuottaa kotieläimelle kärsimystä.“

Tri Hultin jätti sitten esitys-ehdotuksen elokuussa 1908 ja uudelleen tapahtuneen eduskunnanhajottamisen jälkeen kesäkuussa 1909 kokoontuville valtiopäiville.

Kun valtiopäivien työ syksyllä 1909 suviloman jälkeen uudelleen alkoi, otettiin esitysehdotus vihdoin valmisteltavaksi lakivaliokunnassa, jossa jälleen yksi nais-edustajista, neiti Hilda Käkikoski — tohtori Hultinin ajan veivät tyystin voimiakysyvät työt muissa valiokunnissa — lämpimästi otti huoltaakseen asiasta. Niin vakuuttavasti hän puhui valiokunnassa asian käsiteltäväksi ottamisen puolesta, että hänen, huolimatta erittäinkin sosialistien taholta esitettyistä innokkaista hylkäämis-vaatimuksista, onnistui saada esitys-ehdotuksen puolelle valiokunnan enemmistö.

Kun neiti Käkikoski ei ole aktiivisesti ottanut osaa maamme eläinsuojelustyöhön, kun hän ei edes kuulu yhteenkään eläinsuojelusyhdistyksistämme, ei hänellä hänen otta-

essaan toimekseen tämän vaikean tehtävän, puhua oikeuksia vailla olevan eläinmaailman puolesta kansanedustajillemme, ollut tuskin muita edellytyksiä kuin syvälliset historialliset tietonsa, laaja altruistinen elämänkatsomuksensa ja lämmin sydämensä. Mutta hämmästyttävän lyhyessä ajassa hän hankki itselleen tarpeelliset fakk tiedot siitä eläinsuojeluskirjallisuudesta, jonka minä asetin hänen käytettäväkseen, sekä niistä yksityiskohdista käytännöllisen eläinsuojelustyön alalla, jotka hän sai Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen päiväkirjoista, ja on hän senjälkeen tavattomalla terävä-älyisellä ja diplomaattisella taidolla, väsymättömällä tarmolla ja kestävyydellä taistellut saadakseen valiokunnassa humaniset näkökohdat tunnustetuiksi sen kehnon, armottoman itsekkyyden edellä, jota valiokunnassa edustivat sen lukuisat sosialistit, nuo ihmiset, jotka vaativat oikeutta itselleen, mutta joilla on ainoastaan pilkkaa ja kovia sanoja tarjolla niille, jotka tahtovat ulottaa myötätuntonsa rajat laajemmalle.

Valiokunnan enemmistö yhtyi lopulta antamaan pykälälle seuraavan muodon:

„Joka olosuhteiden siihen pakottamatta on eläintä kohtaan osottanut julmuutta, olkoonpa rikos tahallinen taikka törkeästä tuottamuksesta aiheutunut, rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla tahi vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos se tehdään toisen vahingoittamisen tarkoituksessa taikka jos asianhaarat muuten ovat raskauttavat, olkoon rangaistus sakkoa vähintään viisikymmentä markkaa taikka vankeutta korkeintaan kaksi vuotta.“

Muutammat sosialistit olivat liittäneet valiokunnan mietintöön vastalauseensa, jossa he ehdottivat asiaa hylättäväksi. Kun kysymystä marraskuun 2 p:nä ensi kertaa käsiteltiin eduskunnan täysi-istunnossa, kuulin minä lehterille, jossa istuin, esitettävän saman vaatimuksen asian hylkäämisestä vastalausujille ominaisilla vaatimuksilla: ehdotettu laki tulisi muka etupäässä koskemaan työläisluokkaa, joka pääasiallisesti eläimiä hoitaa; on sitäpaitsi hyödytöntä laatia lakeja eläinten suojelukseksi niinkauvan kun lapsia on lupa rääkätä niin että nämä kärsivät siitä haittaa j. n. e. Näiden väitteiden pätemättömyyden selvittelivät selkeästi ja asiallisesti neiti Käkikoski sekä muutammat muut edustajat.

Suuri valiokunta, johon asia meni eduskunnasta, hyväksyi lakivaliokunnan ehdotuksen pyyhkimällä pois nuo sekä eläinsuojeluksen että oikeudellisuuden kannalta katsoen

epämiellyttävät varosanat: „olosuhteiden siihen pakottamatta.“ Eräs suuren valiokunnan jäsenistä, hovioikeudenneuvos K. Söderholm, mies jota kaikki puolueet kunnioittavat hartaana isänmaanystävänä ja etevänä lakimiehenä, oli valiokunnassa vakavasti ehdottanut tätä poistoa yllä sanotulla tuloksella.

Marraskuun 13 p. käsitteli eduskunta suuren valiokunnan mietintöä, mutta hylkäsi sen 5 äänellä ja palautti suureen valiokuntaan. Nyt oli käsissä näiden valtiopäivien viimeiset päivät ja vielä oli käsittelemättä monia, meidän maallemme mitä suuriarvoisimpia tärkeitä valtiollisia kysymyksiä. Suuri valiokunta kokoontui sentähden kiireimmiten eräällä eduskunnan täysi-istuntojen aikana pidetyllä lyhyellä välihetkellä ja päätti, yhden vanhan suomalaisen puolueen huomattavimmista kyvyistä, esittelijäsihteeri A. Liston aloitteesta pysyä muuttamatta ehdotuksessaan.

Viisaasti ja päättävästi käytti tätä välihetkeä neiti Käkikoski asian hyväksi toisellakin tavoin: muutamain muiden naisedustajain avustamana koetti hän saada puolueovereistaan uusia kannattajia lakiehdotuksen puolelle. Samalla aikaa eräs jaloluontoinen nainen, joka yli maamme on tunnettu nimellä „vankien ystävä,“ nimittäin vapaaherratar Mathilda Wrede, joka oli lehteriltä seurannut asian käsittelyä, kävi kehoittamassa erästä sosialistista edustajaa, joka äskettäin oli päässyt suorittamasta hänelle valtiollisista syistä tuomittua vankeusrangaistusta, että tämä eduskunnassa puoltaisi puheenalaista ehdotusta. Hän noudattikin samaansa kehoitusta ja lakiehdotus hyväksyttiin 105 äänellä 92 vastaan. Kun asia marraskuun 16 p:nä otettiin eduskunnassa kolmanteen ja viimeiseen käsittelyyn, hyväksyttiin se silloin 7 äänen enemmistöllä.

„Kyllä kai sen on täytynyt olla hyvä asia, jonka puolesta te olette taistellut, koska se on voitollisesti selviytynyt sellaisesta kiivastelusta,“ sanoi muuan miesedustaja asian päätyttyä neiti Käkikoskelle.

Vaikka valtiopäivät heti tämän jälkeen hajotettiin, ei liene kuitenkaan olemassa epäilystä siitä, ettei valtiopäivien hyväksymää lakia korkeimmassa paikassa vahvistettaisi. Ja kun tämä laki kerran astuu voimaan niin ei sen merkitystä eläinsuojelustyössä voida tarpeeksi korkeaksi arvioida.

Sillä ei silloin enää ole loukattu omistusoikeus, joka aiheuttaisi laillisen edesvastauksen julmuudesta „omaa tai toisen eläintä“ kohtaan, se on eläin itse, joka tulee suojatuksi ihmisen julmuutta, ilkeyttä ja raakuutta vastaan, huolimatta siitä olemmeko pakottaneet sen palvelukseemme vai

ei, huolimatta siitä onko eläin meille hyödyllinen vai vahingollinen. Minkä vallankumouksen tämä laki tuleekaan aikaansaamaan „urheilun,“ vieläpä tieteellisenkin eläinrääkkäyksen alalla!

Kun se ehto, että julmuuden tulee olla „ilmeinen“, on uudesta laista poistettu, tullaan sitä käyttämään paljon laajemmassa määrässä kuin tähän asti, koska juuri tämä ehto on lukuisissa tapauksissa tehnyt nykyisen lain tehottomaksi.

Erinomaisen suuri edistysaskel uudessa laissa on se seikka, että myöskin ne kärsimykset, jotka eläimille on saatettu törkeällä tuottamuksella, s. o. huolimattomuudella, laiminlyömisellä ja puutteellisella hoidolla, voidaan rangaista. Sillä ne tapaukset ovat lukemattomat, jolloin eläimille saatetaan tälläkin tavoin raskaita kärsimyksiä, joita ei ainoastaan helposti olisi voitu torjua, vaan jotka voivat tuottaa omistajalle suoranaista vahinkoakin.

Edistysaskeleeksi on katsottava sitäkin, että vankeusrangaistus on korotettu kolmesta kuuteen kuukauteen, jos kohta anomuksessa esitetyt toivomukset eivät tätenkään tulleet edes lähimaillekaan täydyttyiksi.

Meidän maassamme, surullista kyllä, usein uudistuvat eläinrääkkäystapaukset, joiden aiheena on koston tai ilkeyden harjoittaminen eläimen omistajaa vastaan, samoin kuin muut yhtä suurta siveellistä villiytymistä osottavat ilkitteot eläimiä vastaan ovat aiheuttaneet lakiehdotuksen toisen kohdan muodostamisen, jossa vankeusrangaistusta säädetään aina kahteen vuoteen ja alin rangaistus on säädetty 50 mkn sakoksi, joka lainopillisesti sisältää sen mahdollisuuden, että sakko voi nousta ylimpään tämän kaltaisista rikoksista säädettyyn määrään eli aina 1000 markkaan.

Mutta tämän lakiehdotuksen suurin merkitys on kuitenkin siinä, että se julkilausuu entisestään muuttuneen käsityksen eläinten omasta oikeusturvasta, joka käsitys epäilemättä tulee vaikuttamaan kasvattavasti, kohottavasti ja jalostavasti kaikkiin kansamme kerroksiin mikäli ne tulevat tekemisiin kärsivän, vaivautun eläinmaailman kanssa.

1:sen kysymyksen 3:as kohta ja XI kysymys.

Hevoslihan käyttäminen ihmisravintona.

Miten olisivat työhön kykenemättömät hevoset taloudellisessa suhteessa parhaiten käytettävät?

Alusti *T. Forstén.*

Vanhojen, työhön kykenemättömien hevosten luku nousee meillä tilastollisten tietojen mukaan vuodessa useampiin tuhansiin. Niistä eivät eläinsuojelusyhdistykset korjaa kymmenettäkään osaa ja muut $\frac{9}{10}$ kuolevat tai lopetetaan miten milloinkin sattuu. Hyvin pieni on se prosentti, mikä käytetään ihmisravinnoksi, hiukan suurempi se, mikä tulee koirain, sikain tai kanain ruoaksi. Toisin on laita useimmissa muissa Europan maissa. Siellä ei joudu hukkaan rahtunenkään koko hevosesta, sillä siellä on olemassa hevosten teurastuslaitoksia, jotka korjaavat ravinnoksi kelpaavat osat ja myyvät loput teknillisiin laitoksiin. Senaatti v. 1904 asettama komitea ehdottaa alamaaisessa mietinnössään marrask. 25 pllä v. 1907 hevos- ja nautakarjan kaupan järjestämisestä markkinoilla, että yleisistä varoista myönnettäisiin noin 100,000 markkaa jaettavaksi 10,000 markan suuruisiin helppokorkoisiin lainoihin yhdistyksille tai yksityisille henkilöille, jotka tahtovat hevosteurastuslaitoksia perustaa.

Enemmättä keskustelutta lausui kokous mielipiteenään, että emäyhdistys, katsoen asian suureen tärkeyteen, kääntyisi K. Senaatin puoleen pyynnöllä, että mainitun komitean ehdotukset mitä pikemmin tulisivat vahvistetuiksi. Emäyhdistys, jonka alotteesta komitea sai alkunsa, ei ole voinut jättää asiaa sikseen, osaksi edellä mainitusta syystä, osaksi sen vuoksi, että ehdotettu toimenpide on ainoa tähänastinen, jota käyttämällä eivät ainoastaan huonot, ikänsä palvelleet hevoset pääse siitä rääkistä ja kurjuudesta, joiden alaisina ne näihin asti ovat meillä olleet, vaan koko maamme hevosrotu voi sen kautta parantua, puhumattaakaan siitä taloudellisesta tappiosta, joka on suoranaisten seurauksena siitä, ettei vanhoista hevosista saada mitään.

Kirjelmä Senaatille.

Sanotusta syystä kääntyi emäyhdistys K. Senaatin puoleen seuraavalla kirjelmällä:

Suomen Eläinsuojelusyhdistys, joka eri kulmilla maattamme sijaitsevina 68 haaraosastoinen on ottanut tehtäväkseen vähäisten voimiensa mukaisesti olla avuliana pääelinkeinomme tärkeintä haaraa, kotieläinten hoitoa harjoittaville, käsiteltyään yhteisessä kokouksessaan Kangasalla kesäk. 26—27 p. 1909 m. m. kysymystä hevoslihan käyttämisestä ihmisravintona ja siitä miten olisivat taloudellisessa suhteessa paraiten käytettävät, työhön kyvyttömät hevoset, rohkenee täten, viitaten asiaa aikaisemmin käsitelleen komitean mietinnön perusteluihin, kääntyä Teidän Keisarillisen Majesteettinne puoleen pyynnöllä,

että yleisistä varoista niin pian kuin mahdollista myönnettäisiin noin 100,000 markkaa jaettavaksi 10,000 markan suuruisina lainoina yhdistyksille tai yksityisille henkilöille, jotka tahtovat perustaa hevosteurastuslaitoksia.

1:sen kysymyksen 4:äs kohta.

Hevos- ja nautakarjan-kaupan järjestäminen markkinoillamme.

Alusti *T. Forstén*.

Jo kauvan ovat maassamme tunnettuina ne epäkohdat, jotka ovat vallitsemassa kotieläinkaupassamme. Eivätkä markkinamme ole paremmassa maineessa. Niillä tapahtuvien huutavien epäkohtien poistamiseksi kääntyi Suomen Eläinsuojelusyhdistys jo v. 1904 Maanviljelyshallituksen puoleen anoen, että sanottu hallitus asian tärkeyden vuoksi ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että parannuksia tässä suhteessa aikaansaataisiin. Yhdistyksen anomuksen johdosta teki Maanviljelyshallitus Senaattiin asiasta alistuksen seurauksella, että Senaatti v. 1905 helmik. 2 p. päätti, että sekä eläinkauppa että nykyiset eläinmarkkinat oli otettavat muutoksen alaisiksi. Päätöstä seurasi kolmimiehisen komitean asettaminen, joka jo marrask. 1907 jätti alamaisen mietintönsä asiasta K. Majesteetille.

Tehtyään seikkaperäisesti selkoa mietinnön pääkohdista, jotka kaikki saavuttivat kokouksen yksimielisen kannatuksen ehdotti alustaja,

että kokous emäyhdistyksen kautta kääntyisi Keis. Senaatin puoleen pyynnöllä, että mietintö, katsoen sen suureen tärkeyteen, mikäli mahdollista pian otettaisiin tarkastettavaksi ja sen ehdotukset vahvistettaisiin noudatettaviksi.

Alustajan ponsi hyväksyttiin kaikin puolin.

Kirjelmä Senaatille.

Tämän päätöksen johdosta ja katsoen siihen, että Hallitus myöhemmin Lääkintähallituksen ja Maanviljelyshallituksen anomuksesta on päättänyt asettaa komitean laatimaan ehdotusta eläinkaupan järjestämiseksi maassamme jätti Yhdistys Keis. Senaattiin näin kuuluvan kirjelmän:

Suomen Eläinsuojelusyhdistys, joka eri kulmilla maattamme sijaitsevine 68 haaraosastoineen on ottanut tehtäväkseen vähäisten voimiensa mukaisesti olla avuliana pääelinkeinomme tärkeintä haaraa, kotieläinten hoitoa harjoittaville, keskustellessa yhteisessä kokouksessaan Kangasalla kesäk. 26—27 p. m. m. niistä epäkohdista, joiden alaisina eläimemme, varsinkin hevonen, on maamme markkinoilla, päätti emäyhdistyksen kautta kääntyä Teidän Keis. Majesteettinne puoleen pyynnöllä

että Teidän Keisarillinen Majesteettinne, joka jo Maanviljelyshallituksen esityksestä v. 1904 asetti komitean laatimaan ehdotusta laiksi eläinkaupan järjestämisestä markkinoillamme, suosiollisesti, asian tärkeyteen katsoen, ottaisi edellämainitun komitean v. 1907 jättämän alamaisen mietinnön tarkastettavakseen ja saattaisi siinä olevat ehdotukset lailliseen voimaan.

Samalla rohkenee Yhdistys alamaisesti anoa

että se henkilö, jolle Teidän Majesteettinne uskoo eläinkaupan järjestämisen, laatiessaan ehdotusta mikäli mahdollista, tarkoin ottaisi huomioon asian tärkeyden eläinsuojeluksen kannalta katsottuna.

1:sen kysymyksen 5:s kohta ja IV kysymys.

Eläinten kuljetus ylimalkaan ja niiden kuljetus rautateitse.

Keskustelun alotti *T. Forstén* seuraavasti:

Se hirvittävä eläinräökkäys, mikä on seurauksena siitä, ettei lainsäädännössä ole mainittu sanottavasti mitään eläinten kulettamisesta, on varsinkin viime aikoina herättänyt

kauhua ja paheksumista ei vain eläinten ystävain joukossa, vaan kautta maamme. Siitä ovat puhuvina todistuksina monet tyytymättömyyttä uhkuvat valituskirjeet sekä sanomalehtikirjoitukset, varsinkin Karjalasta, jossa eritoten vasikkain kuljetus toimitetaan raalla tavalla.

Tämä epäkohta, joka näihin asti näkyy olleen sälytettyinä kokonaan eläinsuojelusyhdistysten hartioille, kaipaa mitä pikaisinta parannusta.

Sen jälkeen esitti *Längelmäen yhdistyksen* puolesta herra *O. Metsola* seuraavan alustuksen asiassa:

Rautateitämme moititaan nykyään monista syistä. Yksi syy, josta se varmastikin moitteen ansaitsee, on ilmeinen huolimattomuus eläinten kuletuksessa. Jo eläinten vaunuun panossa, siinä tavassa, jolla se tehdään, olisi paljon moitittavaa, mutta suurin syy on kuitenkin itse kuletuksessa. — Eläimet luonnollisesti pälkäävät äärettömästi heille outoa rautatien kulkukeinoja, pimeitä vaunuja, puhkuvaa veturia, jyrinää ja nykimistä. Mutta kun tähän vielä tulee aivan tarpeettomasti suoranaisia pelottimia, niin on se toki liikaa. Asia on tietysti tuttu kaikille, sitä ei kaiketi tarvitse monella sanalla selitellä. Kaikkihan tiedämme miten eläinvaunut asetetaan junassa usein aivan viimeisiksi, jotta eläimet saisivat mahdollisimman paljon tuntoa pitkän vaunujonon synnyttämiä tempomisia. Tunnettua on myöskin millä tavoin asemilla junia vaihdellaan. Eläinvaunukin sysätään menemään miten sattuu, ja usein sattuukin junien vaihdoissa sellaisia sysäyksiä, että eläimet heittäytyvät päin vaunun seinää niin että kyllä ovat turvat verissä. Eläinten kulettajatkin ovat tämän tähden toisinaan aivan hengen vaarassa, kun ovat jäädä elukoiden alle, kun ne kaatuilevat. Tämän kaiken kertomiseen ei toivoakseni tarvitse kokouksen aikaa kuluttaa tämän me osapuilleen olemme nähneet ja kuulleet.

Ehdotankin sen vuoksi vain, että tämä kokous lähettäisi Rautatiehallitukselle kirjelmän, jossa anois eläinten kuletuksen parantamiseksi sellaisia toimenpiteitä,

- että vaunut, joissa eläimiä kuletetaan, asetettaisiin, mikäli mahdollista junan etupäähän;
- että eläinvaunuja vaihdettaissa asemilla käytettäisiin mahdollisimman suurta varovaisuutta, ja
- että eläimiä vaunuihin pantaessa meneteltäisiin hellävaroen ja ihmisarvon velvoittamalla tavalla.

Kysymyksen selvittämiseksi teki T. Forstén seuraavan selostuksen siitä, mihin toimenpiteisiin asian ratkaisemiseksi eläintenystävain taholta jo oli ryhdytty.

Yhdistys „Eläinten Ystävät“ jätti jo useampia vuosia sitten hallitukselle ehdotuksen laiksi eläinten kulettamisesta. Tämän ehdotuksen on viime vuoden kuluessa senaatin asettama komitea tarkastanut ja osaksi muuttamassansa muodossa jättänyt armollisesti vahvistettavaksi ja noudatettavaksi julaistavaksi. Mietintö on siksi laava ja monipuolinen, ettei sen selostamiseen tässä ole aikaa. Olkoon tässä vain sanottuna, että se mitä monipuolisimmasti valaisee asiaa. Sen komitean mietinnössä, jonka senaatti Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen anomuksesta asetti laatimaan lakiehdotusta „eläinten kaupasta markkinoilla“ ehdotetaan: 1) että sellainen muutos rautatieohjesääntöön aikaansaataisiin, että eläinten lähettäjä on oikeutettu, jos hän niin haluaa, kulettamaan eläimensä nopeammin kulkevilla junissa kuin tavarajunat ovat n. k. voijunissa jokaiselta asemalta sekä matkustajajunissa sellaisilta asemilta, joilla aika myöntää vaunujen kiinnittämistä, ja ovat eläimet, kun ne tavarajuniin ovat väliasemilta asetetut, jos lähettäjä sitä vaatii ja kysymys on yhdestä vaunulastista tahi vähemmästä, seuraavalta siihen sopivalta asemalta kulettavat matkustajajunissa, sekä että 2) sellainen määräys sisälletäisiin rautatieohjesääntöön, että eläinten hoitaja olisi oikeutettu saamaan vapaan paluupiletin III luokan vaunussa, sillä poikkeuksella kuitenkin, että lähetettäessä pieniä kotieläimiä tai teurashevoseja, tämä myönnettäisiin kun lähetys käsittää kokonaisia vaunulastia; 3) että niissä kaupungeissa, joissa eläinten tuonti ja vienti on vilkasta, kunnat velvoitettaisiin, rakentamaan eläimiä varten odotusvajoja sadetta ja tuulta vastaan.

Toimenpiteet päätöksen johdosta.

Sanotun päätöksen johdosta tiedusteli yhdistys tarkemmin eläinten kulettamisen järjestämistä varten asetetun komitean toimintaa, ja sai silloin tietää, että komitea aivan äskettäin oli jättänyt mietintönsä senaattiin ja että mietintö tulee lähetettäväksi lausunnon antamista varten asianomaisille virastoille ja sellaisille yhdistyksille ja seuroille joiden toiminta jollakin tavoin koskee komitean ehdotuksia

Sentähden päätti yhdistys nyt asettua odottavalle kannalle, ja aikoinaan asianhaaran sitä vaatiessa ryhtyä sitä vastaaviin toimenpiteisiin.

1:sen kysymyksen 6:des kohta.

Takatalvivarastot.

Alusti *T. K. Forstén.*

Kokemuksesta tiedämme, että maamme pohjoinen asema usein aiheuttaa katovuosia sekä viljaan että karjanrehuun nähden. Hevillä ei suinkaan haihdu ainakaan sen mielestä, joka omin silmin näki, ne onnettomuudet, joiden alaisiksi varsinkin nautakarja ja hevoset keväällä 1907 maattamme kohdanneen takatalven johdosta joutuivat. Mainitkaamme ensikädessä, että tuo kärsimysten viikko tuotti maallemme yksistään voin ulkomaille viennin vähenemisessä 200,000 mkn tappion, ja sen lisäksi vielä ne sanomattomat kärsimykset, joiden alaisena eläinkunta huokaili, kun se vilusta väristen ja nälästä nääntyneenä hoiperteli lumen peittämissä viidakoissa henkensä pitimeksi pureskellen tuoreempia puitten oksia ja varpuja tai karjahuoneissa surullisella ammunnallaan ja määkimisellään rukoili pelastusta nälkäkuolemasta. Sanotaan että moniaista taloista vaimoväki poistui, kun ei millään kyennyt auttamaan eläinparkoja.

Tämän epäkohdan auttamiseksi olivat eläinsuojelusyhdistyksen luonnollisesti velvolliset jotain toimimaan. Toimistosta lähetettiin kiertokirjeitä kaikkiin osastoihin pyynnöllä, että ne hyväntahtoisesti ryhtyisivät perustamaan takatalvivarastoja. Ajateltiin ettei olisi mahdotonta, vaikkapa vaikeatakin, matkia ihmisiä itseään varten perustettuja lainajyvästöjä. Tunnustus oli yleinen ja tulos O. Pari yhdistystä perusti pienet varastot ja siihen se tuuma päättyi.

Ei kulunut kahta vuotta kun onnettomuus taas uudistui. Kuka ei tietäisi niistä kärsimyksistä, joiden alaisina eläimet Karjalassa ja osalla Kuopion lääninä tänä keväänä rehun puutteessa ovat olleet. Sydäntä liikuttavia kertomuksia olemme lukeneet sanomalehdistä siitä miten paljon onnettomuutta tämän vuoden pitkä kevät on aiheuttanut. Nyt jo luetaan lehdissä miten heinämato Vaasan läänissä armottomasti on tuhonnut viime kesäiset kylvöheinäpellot. Ja jos ilmat eivät käy lämpimämmiksi, voidaan varmuudella ensi keväänä odottaa uusia yhä suurempia onnettomuuksia.

Sanotun johdosta ja jo senkin vuoksi, etteivät maanviljelijämme monista neuvoista ja varoituksista huolimatta näy oppivan järkipärisesti karjaansa hoitamaan, pidän

velvollisuutenani huomauttaa arv. yhdistyksiä meidän velvollisuudestamme perustaa *takatalvivarastoja*.

En ota korviini väitteitä semmoisia kuin ettei ole *varoja*, ei *säilytyshuoneita* y. m. m. Kaikki ne vaikeudet ovat helposti voitettut kun vain on *halua, toimintahalua*. Eikä sekään ole mikään syy (johon usein perustetaan), ettei meidän paikkakuntaamme koskaan kohtaa takatalvi. Se kohtaa muita paikkoja, ja silloin on meillä mistä lähettää apua.

Tämmöisten takatalvivarastojen tuottamaa hyötyä sanotaan niin vähäksi, ja vähäinenhän se onkin, mutta apua on hyttysenkin apu. Laskekaamme. Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen maaseudulla toimivien osastojen luku on tätä nykyä 68. Jos jokainen näistä nyt heti perustaisi vaikkapa vain niin pienen varaston, että sillä viikon päivät voisi ruokkia ainoastaan 5 elukkaa, niin tekisi kurjasta kidutuksesta pelastettujen eläinten luku 340. Kaunis luku sekin. Ja koska varastot vuosi vuodelta korkojen kanssa kasvaisivat samaten kuin toivottavasti osastojenkin luku, kohoaisi kärsimyksistä vapautettujen eläinten luku tuhansiin. Suuri olisi tämän pelastustyön ohessa siitä koitua aineellinenkin hyöty.

Varastojen perustaminen voi tapahtua esim. seuraavalla tavalla. Osaston päätöksen mukaisesti luovutetaan sen rahastosta joku, vaikka kuinkakin pieni, summa, jolla ostetaan rehuja. Kääntymällä kunnallishallitusten puoleen anotaan pitäjän lainajyvästöstä jokunen hehtolitra kuroja lahjaksi. Samaten voidaan kääntyä kuvernöörin puoleen pyynnöllä, että he luvan siihen saatuaan kruununjyvästöistä siirtäisivät jonkun hehdon kuroja osaston käytettäväksi. Parempiosaiset paikkakuntalaiset eivät myöskään kiellä apuaan. Vielä voidaan toimeenpanna iltamia, joista tulot, ellei kokonaan, niin ainakin osaksi käytetään sanottuun tarkoitukseen. Varastoja hoidetaan ja kartutetaan Eläinsuojelustoimistosta saatavien ohjeitten mukaisesti.

Sanotun johdosta pyydän ehdottaa seuraavan ponnien:

Jokaisen maaseutuosaston on jo tänä syksynä perustettava vaikkapa pienikin takatalvivarasto, jota hoidetaan sitä varten olevien sääntöjen mukaisesti.

Asiasta ei keskusteltu enempää, vaan olivat kokouksen kaikki jäsenet sitä mieltä, että asian toteuttamiseen on heti ryhdyttävä, joten alustajan ponsi muutoksitta hyväksyttiin.

Kiertokirje Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen haaraosastoille

Yllämainitun päätöksen johdosta lähetti Eläinsuojelustoimisto asianomaisille haaraosastoille kiertokirjeen, jossa oli m. m. seuraava kohta:

Kangasalan kokouksen yksimielisen päätöksen mukaisesti saan, huolimatta siitä että rehuvarat tänä syksynä tulevat olemaan verrattain kallishintaisia kehoittaa haaraosastoja perustamaan rehuvarastoja, sillä kaikesta päättäen tulee rehupuute ensi keväänä olemaan tavallista tuntuvasempi.

1:sen kysymyksen 7:äs kohta

Miten saataisiin varoja työmme toteuttamiseksi.

Alusti *T. K. Forstén.*

Tämä kysymys on useammin kuin kerran ollut vireillä kaikissa yhdistyksissämme. Varojen puutetta sanotaan toimeettomuuden syyksi ja totta onkin, että varsinkin meidän aikanamme on vaikeata toimia tyhjin käsin. En voi tälläkään kertaa lohdutukseksenne lausua mitään muuta uutta kuin sen, minkä jo päivälehdistä olette lukee, nimittäin että kotimainen hallitus Turussa pidetyn 2:sen yleisen eläinsuojeluskokouksen asettaman komitean anomuksesta on ehdottanut, että K. M. asettaisi 10,000 markan suuruisen rahamäärän 3 vuoden aikana K. Senaatin käytettäväksi eläinsuojelustyön järjestämiseksi maassamme. Näistä varoista on, mikäli olen kuullut kerrottavan, aikomus jakaa suurempia tai pienempiä eräiä yhdistyksille riippuen heidän edellisessä vuosikertomuksessa selostetusta toiminnastaan. Tämä antaa meille kullekin aihetta ei vain innokkaampaan toimintaan, mutta myöskin tarkempaan kirjanpitoon toiminnastamme. Mutta kun korko näistä varoista ei pitkällekkään riitä, tulee meidän yhä edelleenkin voidaksemme toimia ripeämmästä, kääntyä maanviljelys- ja maamiesseurain, kunnallishallituksen, säästöpankkien johtokuntain y. m. rahalaitosten puoleen vuosittain uudistetuilla avustuksen hakemuksia, pannen perustaksi senkaltaisen toiminnan paikkakuntamme yleiseksi hyväksi, ettei

kieltoa voi odottakaan. Iltamien, arpajaisten ja eläinten päivien toimeenpano, ompeluseurain tuotteiden myyjäiset, säästöt eläinten kotirohtoloista, jäsenmaksut j. n. e. ovat nekin omiaan edistämään toimintaamme. Kokemuksesta tiedän, ettei keräykset ole hevillä tehtyjä, mutta „ken tah-
too aikaa parempaa, saa paljon kovaa koettaa“ ja lopullisesti voittaa.

Alustus ei, kumma kyllä aiheuttanut mitään keskustelua, vaan jätettiin kysymys *päyähdistyksen ja haaraosastojen keskusteltavaksi ja päätettäväksi.*

Sanotun johdosta päyähdistys *ei ainakaan tällä haavaa voi esiintuoda mitään alustuksesta poikkeavaa, vaan jääpi odottamaan haaraosastoilla mahdollisesti tekeellä olevia ehdotuksia, kehottaen toistaiseksi asiamme esteettömän ja yhä lisääntyvän toiminnan toteuttamiseksi käyttämään alustuksessa esiintuotuja keinoja varojen hankkimiseksi.*

2:nen kysymys.

Miten saataisiin yleisö estetyksi käyttämästä ajossa yhdistyksen käyttökelvottomiksi julistamia hevosia?

Alusti Tammelan yhdistyksen puolesta herra A. Kurki seuraavasti:

Tämä kysymys on johtunut siitä, että niin monet, ainakin meidän paikkakunnallamme, ovat yhä ajossa käyttäneet sellaisia hevosia, jotka yhdistyksemme puolesta on julistettu kelvottomiksi ja määrätty lopetettaviksi, jotta huono ja usein vanha, ikäloppu palvelija pääsisi enempi kiusaantumasta. Omistaja kyllä aina nöyrästi lupaa sen tehdä kotiin päästyään, mutta tekemättä se sittenkin on jäänyt. Ajossa sitä käytetään salaa, tullaanpa usein suuren yleisön nähtäville luonnottoman kuormankin kanssa, jota tuo vaivainen eläinparka saa raahata perässään. Ajatellaan vain, että kun hevosessa ei ole avonaisia haavoja eikä se

muutenkaan ole juuri niin huono, että sen kirjaimen mukaisesti lakia tulkiten voisi ottaa pois, niin mikäs sillä estää ajamasta. Moni käyttää viekkautta apunaan ja pettää yhdistyksen jäseniä luvaten huonon hevosen heti tappaa kotiin päästyään, mutta siellä se kuitenkin jää tekemättä, sillä eiväthän tappomääräyksen antajat siitä mitään tiedä, vaikkei sitä tapakaan. Usein menetellään vielä niin, että tuollainen vaivainen eläin myydään tai vaihdetaan toiselle, joka sillä taas ajelee mistään välittämättä. Tällä tavalla koetellaan pettää yhdistyksen jäseniä. Sen vuoksi olisi siis saatava jonkinlainen tehokas keino tätä väärinkäyttöä vastaan, jotta sellaiset hevoset todella tulisivat lopetetuiksi. Tepsiväksi keinoksi tässä suhteessa olen puolestani ajatellut, että olisi saatava oikeus käyttää jonkinlaista eläinsuojeluyhdistyksen yhteistä merkitsemistapaa esim. että hevosen harjajouhista leikattaisiin noin 10 cent. laajuinen tukko harjan keskikohdalta. Kun harja on hevosessa näkyväisin paikka, olisi merkki siten kaikkien huomattavissa. Tämä merkitseminen saatettaisiin sanomalehtien kautta yleisön tietoon. Kun tällainen merkitty hevonen sitten ilmestyisi näkyviin, olisi helppo saada sen ajaja syytteen. Uskon ettei tällä tavalla merkittyä hevosta kukaan haluaisi ostaa eikä vaihtaa, kun hän tietäisi, että se häneltä otetaan pois, kun vaan nähdään. Lisäksi vielä luulen, että silloin lopuisivat vanhat ja ajoon kelvottomat hevosparat omistajain omastakin tahdosta.

Ehdotan siis,

että arvoisa kokous ottaa tämän asian keskustelun alaiseksi ja päättää siitä, mikä on sopivin näkyväinen tapa yhdistysten käyttää ajoon kelvottomiksi julistamien hevosten merkitsemiseen.

Herra J. Karlstedt piti alustajan esittämää merkitsemistä tarkoitustaan vastaamattomana. Oli sitä mieltä, että sellaisen hevosen useimmassa tapauksessa voipi suorastaan ottaa pois omistajaltaan.

Herra T. Sainio arveli, että olisi parasta käyttää päteviä todistajia, joiden kautta voidaan todistaa, että hevonen on käyttökelvottomaksi määrätty ja sitten saattaa edesvastuuseen määräysten rikkojat.

Herra T. Forstén kertoi emäyhdistyksellä näihin asti olleen tapana heti lopettaa käyttökelvottomiksi julistetut hevoset.

Keskustelussa heräsi kysymys, siitä voivatko eläinsuojeluyhdistykset yleensä merkitä hevosia tai voivatko edes eläinlääkäriin lausuntoa kuulematta pois ottaa niitä.

Toiset epäilivät viimeksi mainittua toimenpidettä, toiset pitivät sitä luvallisena, huomauttaen, että saattakoon eläinten omistaja yhdistyksen jäsenen edesvastaukseen, jos luulee vääryyttä kärsineensä. Kokemuksesta sanoivat muuttamat, että kieltoa omistajan puolelta harvoin tapahtuu, mutta että paras on hankkia pätevät todistukset siitä, että eläin on ollut kurjassa kunnossa.

Kun asia tunnustettiin epäselväksi, niin päätettiin kääntyä lakimiesten puoleen asian selville saamiseksi, ja on tulos sitten haaraosastoille ilmoitettava.

Sanotun päätöksen johdosta kääntyi emäyhdistys muuttamien henkilöitten puoleen samalla ottaen selkoa siitä, miten tämmöisessä tapauksessa naapurimaassamme Ruotsissa menetellään.

Lääkintähallituksen lääkintäneuvos, tohtori, parooni O. v. Hellens piti hevosten merkitsemistä oman käden oikeutena, ja luuli asian vaativan eduskunnan ratkaisua. Senaattori K. Castren oli aivan samaa mieltä.

Ruotsissa, jossa työhön kykenemättömät, markkinoilta poisotetut hevoset merkitään siten, että otsatukka kokonaan poisleikataan ja kaulaharjasta 2 à 3 tuuman levyinen raita, ilmoitetaan, että tätä tapaa, jonka käyttämistä eivät juuri eläinsuojeluyhdistykset, vaan enemmän yksityiset eläinten ystävät harjoittavat, ei ole saavutettu laillista tietä, vaan yksinkertaisesti otettu tavaksi.

Koska Helsingin kaupungissa viime aikoina joskus on tapahtunut ettei hevosen omistaja, huolimatta eläinlääkäriin vakuutuksista hevosen parantumattomuudesta luovuta eläintään lopetettavaksi, alisti tämän pöytäkirjan laatija asian yhdistyksen keskusteltavaksi.

Kokous, johon otti osaa 10 henkeä, lausui mielipiteensä, että vaikka asialle tosin olisikin eduksi, että jollakin tavalla saataisiin merkityksi työhön kelpaamattomat hevoset, yhdistys ei tahdo, koska sille ei ole turvaa laissa, kehoittaa osastoja ryhtymään minkäänmoisia erityisiä merkitsemistapoja käyttämään. Omasta puolestaan päätti yhdistys entiseen tapaan koettaa saada eläinlääkäriin kelvottomiksi julistamat hevoset hetimiten lopetetuiksi.

3:mas kysymys.

Millä lailla saataisiin suuremmat rahti- ja työpaikat valvonnan alaisiksi.

Alusti Längelmäen yhdistyksen puolesta hra *O. Metsovaara* seuraavasti:

Hevonen, kotieläimistämme jaloin, on verraton apu ihmiselle: se pitää monen perheen leivässä. Mutta tätä auttajaa kohdellaan monasti aivan väärin, sitä kohdellaan peräti toisin kuin se ansaitsisi. Surkeimpia väärinkäytöksiä tapahtuu rahdin ajoissa, joissa hevonen suorittaa työn melkein kokonaan ja ihminen korjaa tulokset taskuunsa. Puuliikkeiden kasvaessa maassamme on rahdinajosta muodostunut aivan erityinen elinkeino. Monet ostavat syksyllä hevosen vain rahdinajoa varten — useimmiten jonkun vanhan luuskan, jonka saavat vähillä rahoilla — ansaitakseen sitten talvella helpolla työllä hyvästi rahaa. Ja monin paikoin on tullut talollisillekin tavaksi lähettää renkinsä hevosineen talvella rahdinajoon, siitä kun saavat tulokset taskuihinsa paljoo pikemmin kuin lantavarastojen kartuttamisesta ja mudan vedätyksestä pelloille. Tosin kyllä työskentely peltojen ruokamullan lisäämiseksi tuottaisi loppujen lopuksi epäilemättä maanviljelijöille paremman korvauksen kuin rahdinajo kykenee tuottamaan, mutta eiväthän kaikki sitä malta odottaa; raha pitää ottaa kiinni silloin kun se on helposti saatavissa ja olkoon kullakin valta tehdä tässä suhteessa niinkuin parhaaksi katsoo. Mutta rajansa täytyy olla kaikella. Kukaan ei ole oikeutettu saamaan suurempia tuloja kuin voi ansaita toisille vahinkoa tuottamatta. Rahdinajossa pyritään kuitenkin niin tekemään. Siinä piirissä, jossa Längelmäen Eläinsuojelusyhdistys koettaa vaikuttaa eläinten kärsimysten lieventämiseksi on rahdinajon kautta tehty hevosia kohtaan niin huutavaa vääryyttä, että sitä ajatellessa sydän on säälistä pakahtua. Ajot ovat suuret. Puuliikkeilla on pitäjässä paljon metsäalueita, yksityisiltä saavat joka vuosi lisää, niin kauvan kuin niillä metsää on jällellä, ja puita vedätetään kaiken näköisinä, tukkeina,

propsipuina, halkoina y. m. rantoihin, joista niitä kesän tultua on mukava vesitse kulettaa tarvittaviin paikkoihin. Hevosia tulee idästä ja lännestä, hyviä ja huonoja. Kaikkien täytyy ansaita rahaa. Tiet tehdään mahdollisimman tasaisille paikoille, enimmäkseen kuletetaan metsäjärvien tasaista pintaa. Se tietysti on hyvä. Mutta kun vetomatka on pitkä, usein yli peninkulman — ja kun tiet yleensä ovat mäettämiä, niin viettelee se panemaan hevoselle kuormaa yli kohtuuden. Matkalle sattuu kuitenkin mäkiäkin, järveltä maalle nousu on toisinaan hyvinkin jyrkkä. Silloin ottaa kuorma lujalle, silloin saattaa nähdä näytelmiä, joita ei ijässään voi unohtaa: Hevonen on jo ehkä peninkulman kiskonut — sanokaamme vaikka 5—6 metriä sisältävää, tuoreista koivuhaloista tehtyä kuormaa. Nyt olisi noustava järveltä maakannakselle. Mäki on kuitenkin jotenkin jyrkkä, päivän puoleinen rinne. Siitä on lumi jo suureksi osaksi sulanut pois, jälellä on lanta, sen joukossa ehkä vähän muualta luotua lunta. Ihminen, joka ei ole rahdinajossa ollut, ei voi käsittää miten tuollaisen kuorman kanssa nousee pahoista mäistä, mutta rahdinajaja sen kyllä käsittää: Hän menee hevosen rinnalle, ottaa toiseen käteensä sopivan lyömäaseen, toisella kädellään tarttuu aisaan, huutaa vimmatusti ja alkaa hosua hevostaan. Tietysti hevonen yrittää vetää minkä jaksaa, usein se menee polvilleen, lyö turpansa tiehen, mutta nousee ylös ja alkaa taas kiskoa, miehen yhä huutaessa ja hosuessa. Joskus täytyy lopuksi kuormaa vähentää ja muutamat tekevät niin hetikin, mutta useimmat kuitenkin koettavat ottaa irti hevosestaan minkä vain suinkin saavat. Eihän heidän mielestään tarvitse säästää hevosta, jonka kuitenkin ajojen loputtua myyvät markkinoilla.

Surkeimmat eläinrääkkäykset mitä yleensä voidaan tehdä, tehdään suurissa rahdinajopaikoissa. Längelmäen pieni ja heikko yhdistys ei ole voinut tarpeeksi pontevasti toimia tämän, paikkakunnalla perin yleisen kidutuksen poistamiseksi. Metsänajojen ohjaajille on puhuttu, ja monet heistä ovatkin asian ymmärtäneet, mutta he ovat vähän vaikeassa asemassa voidakseen täydellä todella estää ajoissa tapahtuvia eläinrääkkäyksiä. Yhdistyksen jäsenet ovat myöskin itse usein käyneet asuntojaan lähellä olevissa mäissä pitämässä huolta siitä, että kuormia vähennetään. Mutta ajot ovat laajat, tällainen satunnainen silmälläpito ei riitä eikä pieni yhdistys kykene taasen palkkaamaan varsinaisia katsastusmiehiä ajopaikoille. Poliisivoimaan uhra-

taan paljon valtion varoja. Ihmisten turvallisuudesta koetetaan pitää huolta maksoi mitä maksoi, mutta ne, jotka ovat kaikkein avuttomimmat, eläimet, joita sorretaan jos jollakin tavalla, niiden turvaksi ei juuri ropoakaan uhrata yleisistä varoista, joiden kokoamisessa samaiset sorrionalaiset eläimet ovat sentään osaltaan olleet mukana, muutamissa suhteissa sangen suuressakin määrässä. — Eikö jo nyt olisi aika uhrata edes jonkun verran varoja eläintenkin turvallisuuden eteen? — Eikö olisi kohtuullista, että valtion varoilla asetettaisiin eläinsuojelupoliiseja sellaisiin paikkoihin, joissa on suurempia raha-ajoja?

Sorretuille oikeutta! on aikamme kaunis tunnuslause. Tehtäköön sitä myöskin niille sorretuille, jotka eivät itse voi sortoan valittaa.

Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen on ottanut sorretuita eläimiä turvatakseen ja jos ketkä ovat turvan tarpeessa, niin ovat raskaissa rahdinajoissa rasitetut vanhat, nälkäiset, tyyliä kohtelua osakseen saaneet hevosraukat. Näiden turvaamiseksi olisi erityisemmän pontevasti toimittava. *Parhaiten tulisi asia ehkä autetuksi, jos saataisiin valtion varoista rahamäärä, millä voitaisiin palkata riittävä määrä eläinsuojeluskatsastusmiehiä sellaisiin paikkoihin, missä suuremmassa määrässä urakalla tehdään hevostöitä.* Rahan saanti tähän tarkoitukseen saattaa kyllä olla sangen tiukassa, mutta kun Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen rintamassa on taistelemassa kansalaisia, joilla on sekä laajat tiedot että suuret kokemukset, niin rohkenenpa uskoa asian menestyvän. Varmimmin kaiketi olisi tarkoitus toteutettavissa, jos kansaneduskuntaan saataisiin edustajiksi sellaisia kykeneviä, lämminsydämisiiä kansalaisia, jotka tarmolla ja innolla ajaisivat siellä eläinsuojeluasiasia.

Kysymyksen johdosta syntyneessä keskustelussa eläinlääkäri Eränen epäili poliisijärjestelmää, pitäen parhaana keinona sitä, että olisi käännyttävä tukkiyhtiöiden ja yleensä työnantajain puoleen pyynnöllä, etteivät ottaisi ajoon huonoja hevosia.

Neiti A. Sjöblom kannatti edellistä puhujaa ja toivoi että kaikki eläinten ystävät ottaisivat asian huomionsa.

Opettaja K. Alin kertoi epäkohdista tässä suhteessa sekä yhtyi pääasiassa edellisiin.

Herra A. Kurki oli toista mieltä. Ei sanonut pyyntöjen auttavan. Kertoi käännytyksen Forssan yhtiön puoleen mainitussa tarkoituksessa, mutta turhaan. Tammelan yhdis-

tys asetti sopiviin paikkoihin rahtiteitten varsille tarkastusmiehiä, jotka yhdistyksensä puolesta valvoivat asiaa. Piti tapaa parhaana.

Kun vielä useampi puhuja oli esiintuonut mielipiteensä asiasta, kävi keskustelusta selville, että muutamat heistä toivoivat asialle apua kruununpalvelijoiden kautta, toiset sitä epäilivät.

Mitään ponsilauselmaa ei vielä muodostettu, vaan päätettiin se tehdä vasta sitten kun oli keskusteltu toisesta tämän asian kanssa läheisessä yhteydessä olevasta kysymyksestä:

4:jas kysymys.

Miten saataisiin ruununpalvelijat maalla osottamaan suurempaa avuliaisuutta yhdistyksen toiminnalle ja eläinsuojelusaatteelle ylimalkaan,

jonka alusti eversti *T. K. Forstén* seuraavaan tapaan:

Maaseutu ja sen väestö ovat niinkuin tiedämme monessa suhteessa kaupunkilaiseen verrattuna velipuolen asemassa. Jos tarkastamme esim. yleisen järjestyksen ylläpitoa, niin pistää erotus tuntuvasti esiin.

Mutta vaikka järjestyksenvalvojain luku ei suinkaan olekaan täysin riittävä kaikkien niiden epäkohtain korjaamiseksi, jotka varsinkin meidän aikanamme sanottujen virkailijoiden läsnäoloa ja heidän toimenpiteitään vaativat, voisi monta epäkohtaa hyvällä halulla ja tahdolla noitten harvainkin puolesta tulla poistetuksi. Erittäinkin täytyy ihmetellä sitä välinpitämättömyyden kantaa, jolle suuri osa järjestyksen valvojista asettuu eläinsuojelusasiassa, jonka pääperiaatteet käsittääkseni ovat hyvinkin läheisiä poliisin toiminnalle. Niinpä sattuu, että eläinsuojeluyhdistyksen toimihenkilö anoessaan poliisin myötävaikutusta esim. työhön kykenemättömien hevosten poisottamisessa markkinoilla

y. m. tilaisuuksissa usein saa kieltävän vastauksen. Yleisesti valitetaan, etteivät konstaapelit maalla suuremmilla tukki-työajopaikoilla, tehtaitten ja ruukkien y. m. työmailla lainkaan välitä siitä, minkälaisia hevosia niissä työhön käytetään. Ani harvoin tapahtunee, että konstaapelit ja heidän esimiehensä esim. kestiekievaripaikoissa tarkastavat kyydinpidossa käytettäviä hevosia, niiden valjaita sekä ajopeliä, jotka kaikki hyvin usein ovat mitä surkeimmassa tilassa. Lieneekö yksikään järjestyksenvalvoja maaseudulla Helsingin poliisin avutta saanut kiinni metsästystä luvottomalla ajalla harjoitettavia hirvenampujia? Millä tavalla on maaseudulla, niillä paikoin jotka ovat vesikauhun saastuttamiksi julistetut, koiria kiinni otettu ja lopetettu? Ei ole myöskään kuulunut, että maapoliisin toimesta yksikään juutalainen tai tattari olisi joutunut kiinni teurastuslain rikkomisesta ja onkohan viittä tapausta koko maassamme vuosien 1902—09 välillä, joissa poliisi olisi saattanut jonkun syytteeseen teurastuslain rikkomisesta, jota kuitenkin tapahtuu joka kylän miltei jokaisessa talossa, torpassa tai itsellisen asunnossa? Sanomalehdissä saamme lukea yhtämittaisia valituksia siitä huolimattomuudesta, jota järjestysvalta osottaa kalastus- ja metsästysasetuksiin nähden j. n. e. Ja yhtäkaikki liikkuvat mainitut virkailijat kaikkialla ja pitäisi heidän tietää mitä missäkin tehdään.

Todellakin ilahuttavaa oli lukea sanomalehdissä niitä määräyksiä ja toimenpiteitä, joita Uudenmaan läänin kuvernöörin viime kesänä läänissään maitse tekemä tarkastusmatka aikaansai. Hyvin suotavaa olisi, että arvoisat herrat kuvernöörit tehdessään tarkastusmatkoja lääneissään seuraivat kuvernööri Alfthanin esimerkkiä ja sanotun lisäksi vielä terottaisivat apulaistensa huomiota eläinsuojelusasiainkin.

Sanotun johdosta ehdotan, että tämä kokous ottaisi kyseenä olevan asian keskusteltavakseen ja, jos hyväksi näkee, yhtyisi kanssani seuraavaan toivomukseen, joka maamme herroille kuvernööreille tiedoksi saatettaisiin:

Katsoen siihen välinpitämättömyyteen, jota järjestyksen valvojat maalla ylimalkaan osottavat eläinsuojelusyhdistyksen oikeutetuille vaatimuksille eläinten kohtelukysymyksessä, rohkenee Kangasalle kokoontunut Suomen Eläinsuojelusyhdistys 68:ne haaraosastoineen anoa, että Herra Kuvernööri hyväntahtoisesti tahtois huomauttaa nimismiehiä ja niiden apulaisia teroittamaan huomiotaan seuraaviin seikkoihin:

1) Että elokuun 14 päivänä 1902 annetun teurastusasetuksen noudattamista tarkoin valvotaan ja rikkoja saataan syytteeseen;

2) että poliisit valvoisivat, ettei huonoja ja lyötettyjä hevosia käytetä töissä tukki-, rahti- tai muissa ajoissa,

3) että konstaapelit markkinoilla ja toripäivillä olisivat avullisina eläinsuojelusyhdistysten virkailijoille eläinten rääkkäystä ehkäistäessä;

4) että järjestyksen valvojat ylimalkaan osottaisivat enemmän myötätuntoisuutta ja avuliaisuutta eläinsuojelusyhdistysten pyynnöille;

5) että niin usein kuin mahdollista ja vähintään 4 kertaa vuodessa tarkastaisivat kestikievarien hevoset, niiden ajokalut sekä valjaat;

6) että paikoissa, missä kuvernöörien määräyksien mukaisesti kuonokopattomat koirat ovat lopetettavat, tämä lopettaminen tapahtuisi aikaansaamatta eläinrääkkäystä ja vaaraa lähiseudun asukkaille; sekä että koirat huolellisesti kuopattaisiin;

7) että poliisivoima erittäinkin niissä paikoissa, missä ei ole eläinsuojelusyhdistystä, tavallista tarkemmin noudattaisi näitä määräyksiä;

8) että hirven metsästystä luvottomalla ajalla tarkemmin valvottaisiin.

Kysymyksen johdosta syntyi vilkas keskustelu, jossa m. m. herra Hyttinen oli sitä mieltä ettei lailla, jos semmoinen saataisiinkin, kaikkia parannuksia saada aikaan. Yleisön mielipiteeseen olisi vaikutettava usein uudistuvien esitelmän kautta.

Opettaja Alin luuli parhaaksi keinoksi saada ruununpalvelijat myötätuntoisiksi asiallemme kutsumalla heidät vapaajäseniksi yhdistyksiin. *)

Herra Hyttinen kannatti edellistä puhujaa toivoen kumminkin jonkinmoisia lainmääräyksiä asian suhteen.

Yleensä kannatettiin alustajan esittämiä ponsia, jotka siis *jäivät vastaukseksi tähän kysymykseen.*

Kysymyksen edellisen puolen ponnet tulivat näin kuuluviksi:

1) Kaikki eläinten ystävät koettavat vaikuttaa ruununpalvelijoihin, jotta he tekisivät voitavansa estääkseen eläinrääkkäystä kaikkialla ja varsinkin ajopaikoilla.

2) Eläinten ystävien on käännyttävä työnteittäjään puoleen sekä pyydyttävä, jopa vaadittavakin, ettei huonoja ja vaivasia hevosia ajopaikoilla käytettäisi kuormien vedättämiseen.

Näiden ponsien johdosta päätti emäyhdistys seuraavalla kiertokirjeellä kehottaa haaraosastoja toimimaan ilmituotujen toivomusten mukaisesti.

*) Tapaa on jo haaraosastoissa useampia vuosia käytetty tuloksitta.

Kiertokirje N:o 8.

Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen haaraosastoille.

Marraskuulla 1909.

Kangasalan eläinsuojeluspäivillä tehdyn päätöksen mukaisesti saan kehoittaa osastojen esimiehiä 1) noudattamaan kiertokirjeen N:o 5 jouluk. 1908 kuudetta kohtaa, jossa osastoja kehoitetaan kutsumaan paikkakunnan nimismies ja konstaapelit vapaajäseniksi, 2) tarmonsaa takaa työskentelemään eläinraakkäyksen ehkäisemiseksi piirissään, 3) joko suullisesti tai kirjelmällä kääntymään kaikkien toimipiirissä työskentelevien yhtiöitten, tehtaitten, ruukien y. m. semmoisten laitosten omistajain ja esimiesten puoleen, joissa hevosia työssä käytetään, pyynnöllä, etteivät ottaisi työhön eivätkä sallisi työssä käyttää perin laihoja, lyötettyjä, pattijalkaisia tai muuten vaivaisia vetojuhtia.

Kirjelmä kuvernööreille.

Kysymyksen jälkimäisen puolen johdosta lähetti emäyhdistys maamme kuvernööreille näin kuuluvan kirjelmän:

Suomen Eläinsuojeluyhdistys ja sen 68 eri osissa maattamme sijaitsevaa haaraosastoa, jotka voimassa olevia lakia ja asetuksia noudattamalla voimainsa mukaan koettavat valvoa, että eläinsuojelustyön alalle kuuluvia määräyksiä noudatetaan, ei voi kuitenkaan, saamatta apua ja kannatusta järjestyksen valvojilta, vähien varainsa ja voimainsa vuoksi yksin saavuttaa tarkoitustaan. Yhdistys rohkenee sen vuoksi paremman järjestyksen ja inhimillisten menettelytapojen aikaansaamiseksi maassamme anoa,

että Te, Herra Kuvernööri, näkisitte hyväksi teroittaa alaistenne nimismiesten ja poliisikonstaapelien huomioon että nämä, mikäli heidän aikansa myöntää

1) tarkoin valvoisivat, että eläinten teurastusta koskevaa asetusta 14 p:ltä elokuuta 1902 noudatetaan ja sen rikkojat saatetaan rangaistuksen alaisiksi;

2) ettei heidän piireissään yleisissä tukki- tai rahti-ajoissa enemmän kuin tehtaissa ja ruukeissa työhön käytettäisi raajarikkoisia, lyötettyjä ja perin laihoja hevosia;

3) että markkinoilla ja toripäivillä avustaisivat eläinsuojeluyhdistyksen virkailijoita, missä niitä on, tai itsenäisesti estäisivät työhön kykenemättömien hevosten kauppaa, vaihtoa tai pahoinpitelyä;

4) että majataloissa kyydinpitoa varten käytettyjä hevosia, niiden valjaita ja ajopeliä useammin ja tarkemmin kuin tähän asti tarkastettaisiin;

5) että paikkakunnilla, missä vesikauhun johdosta kuonokopattomia koiria kiinni otetaan ja lopetetaan, nämä tehtävät toimitettaisiin humanisesti ja eläinten ampuminen tavalla, joka ei ole paikkakuntalaisten hengelle vaarallista; sekä että lopetetut koirat huolellisesti kuopattaisiin;

6) että hirvenmetsästystä luvattomalla ajalla tarkemmin valvottaisiin.

Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen uskaltaa toivoa, että Hra Kuvernööri ottaa ylläolevan kirjelmän suosiolliseen huomioon.

5:des kysymys.

Mitä olisi tehtävä, että kulkevat eläintarhat ja eläinnäyttelyt saataisiin kielletyksi.

Alusti Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen puolesta pankinjohtaja *Karlstedt*.

Alustaja kuvaili kuinka kurjassa kunnossa olevia eläimiä useinkin kuljetetaan pitkiä matkoja kylmässä ja nälässä. Esitti keskusteltavaksi miten tällainen tapa saataisiin ehkäistyksi tai muuten parannuksia aikaan.

Muutammat puhujat esittivät, että paikkakunnalla olevat Eläinsuojelusyhdistyksen jäsenet tarkastaisivat näyttelyeläimet pätevien todistajain läsnäollessa ja ryhtyisivät sitten sellaisiin toimenpiteisiin, joihin asiat näyttävät antavan aihetta. Toiset toivoivat, että tehtäisiin suorastaan hallitukselle anomus, jossa pyydetäisiin kokonaan kieltoa tällaisille näyttelyille, toimeenpantakoon niitä millä nimellä hyvänsä. Kokouksen yksimieliseksi päätökseksi tuli, *että käännyttäisiin hallituksen puoleen pyynnöllä, että kaikki kiertävät eläinnäyttelyt tulisivat kielletyiksi Suomessa.*

Kirjelmä kuvernööreille.

Yllä olevan, kokouksen päätöksen johdosta päätti Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen puheenjohtaja lähettää maamme herroille kuvernööreille näin kuuluvan kirjelmän:

Se ken vain kerrankin, utojen, levottomuutta, nälkää, janoa ja vapauden puutetta tulkitsevien valitushuutojen johdosta jollakulla rautatieasemalla on luonut katseensa tavaravaunuun, josta tuo ääni sydäntä vihlovana korviin tunkee, hän tietää millä tavalla suurempia ja pienempiä etelämaisia eläimiä meillä Suomessa kaikkina vuodenaikoina — 40° pakkasessakin — kuletetaan markkinoilta markkinoille. Laatikko laatikon päällä, suuremmat alla, pienemmät päällä täyttävät tuon inhottavan hajuisen vaunun. Silmäys lähimäiseen laatikkoon jostakin pienen pienestä oksan reijästä tai lautain saumasta avaa katsojalle hirvittävän näyn. Jalopeura, eläinten kuningas, tiikeri, pantteri j. n. e. pieniin alastomiin apinoihin asti täyttävät nämä useimmiten niin ahtaat ja matalat laatikot, etteivät eläimet niissä pääse kääntymään, ei edes seisomaan. Jos ei näiden syyttömien vankien ruoka-annos muutoinkaan ole liika suuri, supistuu se matkalla yhä pienemmäksi ja annosten väliaika pitemmäksi, vaunussa kun on vaikeata saada säilytyslaatikkoja auki j. n. e. Sama on eläinten laita maamatkoja taivallettaessa ahtailla rattailla tai rekilöissä. Surun tunne täyttää sydämen katsellessa näitä eläimiä, jotka näyttelypaikoillaan, yhtäläisen tilan, hoidon ja ravinnon puutteen lisäksi, jonka alaisina ovat matkoilla, saavat kärsiä niistä keppien, sateenvarjojen j. n. e. pistoista ja lyönneistä, jotka heidän osakseen tulevat juopuneelta markkinayleisöltä. Edellä sanottu koskee kuljeskeleviä eläinnäyttelyjä.

Hyvin vähäinen eroitus on näiden eläinten ja niiden onnettomien välillä, joiden onneksi kohtalo on määrännyt viettää vaivaloisen elämänsä jonkun kuljeskelevan positiivisoittajan seuralaisena. Apinaa, marakattia, vaikka talvella peittokin selässään, laahataan rautaketjussa talosta taloon, pihasta pihaan. Kenen ihailtavaksi? Enimmäkseen lasten, viattomain olentojen, joista me odotamme uuden Suomen uusia, jaloja, oikeutta ja laupeutta rakastavia ja harjoittavia asukkaita.

Siihen aikaan, jolloin lintujen käyttäminen onnenleh tien myynnissä positiivin soiton mukana vielä oli luvallista pääkaupungissa, ostelin käpylintuja pelastaakseni niitä kauheasta koppivankeudesta pienestä matalasta laatikosta positiivin päällä, johon ne olivat tuomitut. Ihmeekseni näin silloin että linnut eivät taitaneet käyttää jalkojaan, niin olivat ne vääristyneet ja kangistuneet monivuotisesta istumisesta yhdellä paikalla.

Vedoten eläinten kärsimyksiin ja siihen vääriin käsitykseen ihmisen oikeuksista eläinkunnan herroina, josta osotuksena ovat kuljeksivat eläinnäyttelyt ja yksityisten eläinten esittäminen, rohkenen, en vain Kangasalan eläinsuojeluspäivillä kesäk. 26—27 p:nä 1909 tehdyn päätöksen mukaisesti vaan myöskin Suomen kansan nimessä anoa, että Hra Kuvernööri

ei ainoastaan kokonaan kieltäisi tällaisista eläinten näyttelyä, joka on katsottava törkeäksi eläinrääkkäykseksi ja yleistä moraalia loukkaavaksi, vaan myöskin suvaituisia antaa valvoa, ettei semmoista missään muodossa saa tapahtua.

Tämän ohessa rohkenen ilmoittaa, että Helsingin kaupungissa kaikkalainen eläinten näyttely ja kuljettaminen useampia vuosia yleisön suureksi mielihyväksi on ollut kielletty.

Suurimmalla kunnioituksella

T. K. Forstén.

Tämän yhteydessä mainittakoon, että **Kahdenessatoista kansainvälisessä** eläinsuojeluskongressissa, joka pidettiin Budapestissa 1896, lausuttiin villien eläinten vankeudessa pitämisestä seuraavaa:

„On lausuttu, että vapaus on ihmisen korkein hyvä. Eikö siitä yhtä suurella oikeudella voi sanoa samaa eläimiinkin nähden? Voi, ja enemmänkin; vapaus ei ole eläimille yksinomaan korkeinta hyvää vaan se on niiden olemassaolon perusehto.

Eläminen on niille vapaana olemista. Ainoastaan vapaus on elämää. Vankeus on kuolema, pitennyt kuolema, jolla ei ole loppua. Voi hyvin sanoa, etteivät mitkään vangitut eläimet, majesteettillisesta leijonasta pieneen häkissään juoksevaan rottaan saakka, enää elä, vaan ainoastaan ovat olemassa. Ruumis hengittää, vaan sielu on kuollut tai on se vaivaisen raajarikon sielu.

Miljoonia sellaisia eläinparkoja on ihmisten julmuuden, välinpitämättömyyden tai vieläpä itsekkään hellyydenkin uhreina — sillä viime mainitussa tapauksessa mieltymys vaatii melkein yhtä monta uhrina kuin julmuus. Jos siis myöskin ihmisen mieltymys eläimiin tulee niille onnettomuuden lähteeksi, vie niiltä vapauden ja elävän elämän, niin täytyy meidän vedota siihen myötätuntoisuuteen eläinmaailmaa kohtaan, joka kykenee kohottamaan meidät sekä julmuuden ja välinpitämättömyyden yläpuolelle että myöskin saamaan meidät luopumaan itsekkästä sympatiastamme vankeuden uhreja kohtaan.

Kokous lausuu julki jyrkän vastalauseensa kaikenlaisten villien eläinten vankeudessa pitämisestä vastaan milloin ilmastosuhteet eivät sovellu niiden elintapaan ja paikalliset olot ovat luonnottomasti rajoitetut. Ja tahtoo kokous erityisesti lausua ajatuksenaan, että villien eläinten vangitsemista ja opettamista kiertävissä eläinnäyttelyissä täytyy pitää ilmeisenä, rikoslain rankaisupiiriin kuuluvana eläinrääkkäyksenä.“

6:des kysymys.

Eikö olisi asiallemme eduksi, jos almanakkaan vaikkapa vuosittain saataisiin aatettamme koskeva kirjoitus?

Kysymyksen alusti Keski-Suomen eläinsuojelusyhdistysten puolesta pankinjohtaja *J. Karlstedt*.

Kun asiaa oli hra Niilo Ahlgren kannattanut ja past. Päiviö lausunut toivomuksenaan, että everstiluutnantti T. Forstén ottaisi tällaisen kirjoituksen almanakkaan toimittaakseen, päätettiin että almanakkaan koetetaan saada mainitunlainen kirjoitus. Päätöksen toteuttaminen jäi everstil. Forsténin toimeksi.

Koska almanakka v. 1910 jo oli valmiiksi painettu, ei voinut tulla kysymykseenkään, kirjoituksen saaminen siihen almanakkaan.

Asian näin ollen jäi päätöksen toteuttaminen tällä kertaa sikseen, vaan tulee everstil. Forstén tilaisuuden tullen siitä huolen pitämään kääntymällä Keisarillisen Turun talousseuran puoleen, jolle Yliopisto on luovuttanut tämän oikeuden.

7:mäs kysymys.

Millä tavalla saataisiin yhdistyksemme osastot vilkkaampaan vuorovaikutukseen keskenään.

Kysymyksen alusti emäyhdistyksen puolesta eversti *T. Forstén*.

Huomautettuaan yhteistyön suuresta merkityksestä kaikilla elämän aloilla terotti alustaja esityksessään mieliin sen suurta merkitystä juuri meidän työssämme, joka tois-
taiseksi on jätetty aniharvain, kaukana toinen toisistaan

sijaitsevain yhdistysten tehtäväksi. Varsinkin olisivat *kysymykset, jotka jätetään hallituksen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi, välttämättömästi yhdistysten käsiteltävät yhteisesti, jotta ne herättäisivät suurempaa huomiota.*

Alustuksensa perusteella ehdotti puhuja, että kokous päättäisi 1) että lääninä käsiteltäviä kokouksia välttämättömästi vuosittain toimeenpantaisiin joka läänissä, sekä että edustajia niihin jokaisesta osastosta lähetettäisiin; 2) että osastot, joista suurin osa on laiminlyönyt yhteisen äänenkannattajamme „Eläinten Ystävän“ tilaamisen, tästä lähtien ainakin sääntöjen määräyksen mukaisesti tilaisivat lehteä ja siinä esiintoisivat ei vain kaikkia niitä asianhaaroja, jotka edistäisivät yhteistä toimintaa, vaan myöskin asiaamme koskevia paikkakunnallisia uutisia, kokoustensa päätöksiä j. n. e.

Keskustelussa kaikki pitivät lehden suurempaa levenemistä ja kannattamista aivan välttämättömänä.

Päätökseksi tuli: *että jokaisen yhdistyksen on sääntöjen mukaisesti tilattava „Eläinten Ystävää“ vähintään 1 kpl. kutakin 10 jäsentä kohti ja että jokaisen jäsenen on levitettävä lehteä niin paljon kuin mahdollista sekä kirjoituksilla sitä avustettava.*

8:s kysymys.

Kiertävistä puhujista.

Alusti Karunan yhdistyksen puolesta herra *Lehtosaari*.

Herra Lehtosaari teki valaisevassa pitkähkössä alustuksessaan perusteellisesti selkoa tästä niin monessa edellisessä kokouksessa ennen pohditusta ja asiaamme menestymiseksi aivan välttämättömästi toteutettavasta toimenpiteestä. Hän ehdotti lopuksi, että kokous ryhtyisi semmoisiin toimenpiteisiin, että *ainakin kaksi vakinaista kiertävää puhujaa otettaisiin, joiden olisi kautta maamme ja varsinkin haaraosastoille tehtävä selkoa asiaamme koskevista seikoista.*

Herra T. Forstén lausui, että olisi hyvä kun aluksi varojen puutteessa saataisiin yksikin varsinainen puhuja.

Herra N. Ahlgren huomautti, että lienee odotettava kunnes pyydetty 10,000 mk:n valtioapu saadaan, vaikkapa hyvä olisi, jos saataisiin ennenkin joko yksi tai kaksi puhujaa.

Rouva A. Simola toivoi puhujain luvun paljoo suuremmaksi, 20 puhujaa piti hän pisarana meressä.

Seuraava pastori Päiviön lausunto hyväksyttiin ponneksi: *Emäyhdistyksen johtokunta ryhtyköön toimiin, että ainakin yksi ja voimien mukaan useampikin varsinainen puhuja hankittaisiin niin pian kuin varoja siihen saadaan.*

Opettaja Sainion IX kysymyksessä „Millä lailla eläinsuojelusasiaaa voidaan ajaa j. n. e.“ esittämä toinen ponsi, joka koski aatteemme levittämistä puhujain kautta keskusteltiin tämän kysymyksen yhteydessä.

Alustaja piti esitelmän pitämisen tällaisilla paikkakunnilla erittäin suotavana ja asiaa edistävänä toimenpiteenä sekä lausui toivomuksenaan, että jollei voida saada varsinaisia matkustavia puhujia, olisi emäyhdistyksen ryhdyttävä semmoisiin toimenpiteisiin, että eri paikoilla maattamme asuvia, aatettamme harrastavia henkilöitä kehoitettaisiin paikkakunnillaan ja lähiseuduilla iltamia toimeenpantaessa puhumaan ja tutustuttamaan kansaa asiaamme. Tällöisten henkilöitten nimet ja osotteet pitäisi saattaa yleisön tiedoksi.

Toimenpiteitä päätösten johdosta.

Yllä olevan ponnin johdosta on emäyhdistys yhteydessä 1 kysymyksen 1 kohdan kanssa esittänyt, *että niistä varoista, joita senaatti eläinsuojelustyon järjestämiseksi maassamme on anonut, osa käytettäisiin kiertävän puhujan palkkaamiseksi.*

Toisen ponnin johdosta on emäyhdistys kääntynyt sen tiedossa olevain, asiaa harrastavain puhujain puoleen pyynnöllä saada heidän nimensä sanotussa tarkoituksessa saattaa julkisuuteen.

Luettelo, henkilöistä, jotka hyväntahtoisesti ovat lupautuneet, silloin kuin heillä siihen on tilaisuutta, puhumaan eläinsuojelusasiasta.

Hyttinen, K. opett. Wiipuri.

Hyytiäinen, M. karj. hoidon neuvoja, Hamina.

Juusela, Vihtori, karj. hoid. assistentti, Lavia.

Kangas-Kurki, K., talollinen, Ylihärmä.

Luoma, Samppa, opett. Nurmijärvi.

Pylkkänen, Siiri, opett. Lahti.

Pöyhänen, Maiju, yliopp. Hamina.

Railio, J. A., faktori, Helsinki.

Sainio, J., opett. Salo.
 Simola, A., rouva, Helsinki.
 Sjöblom, A., opett. Yläne.
 Suvanto, I. Hamina.
 Wainio, W., yliopp. Kauvatsa.
 Widemark, P., eläinlääkäri, Virolahti.

9:s kysymys.

Kysymyksen Hankaluuksista maalaiskunnissa työskenteleväin eläinsuojeluyhdistyksen toiminassa,

alusti Koiviston eläinsuojeluyhdistyksen esimies
 kapteeni *F. Laurell*.

Alustaja teki ensin ylimalkaisesti selkoa niistä vaikeuksista, joita hevosen poisottaminen tuottaa kun paikkakunnalla ei ole eläinlääkärinä ja poliisinkin saanti matkan pituuden vuoksi on hankalaa, välistä mahdotontakin. Kokouksen vastattavaksi hän sitten esitti seuraavat kysymykset:

1) Vastaako eläinsuojelusta koskeva lainsäädäntö tarkoitustaan?

2) Miten on meneteltävä siinä tapauksessa, että hevonen olisi poisotettava eikä poliisia piirin laajuuden vuoksi ole saatavissa?

3) Miten on meneteltävä, jos hevosen omistaja ei luovuta hevostaan poliisin lausunnon johdosta?

4) Mitä on tehtävä eläimen sairastuessa, kun paikkakunnalla ei ole eläinlääkärinä?

5) Miten eläinten omistajain on meneteltävä saadakseen eläimensä vakuutetuiksi?

Alustuksen johdosta ei syntynyt pitempää keskustelua vaan tunnustivat kaikki läsnäolijat ne hankaluudet, joiden alaisina varsinkin sellaisten maalaiskuntien eläinsuojeluyhdistykset toimivat, jotka ovat kaukana eläinlääkärin asuinpaikalta. Keskustelun kuluessa lausui alustaja vielä toivomuksena, että yleisillä varoilla entistä enemmän avustettaisiin kuntia eläinlääkärien ja eläinsuojelupoliisien palkkaamisessa. Tähän toivomukseen yhtyi kokouskin ja lausui vielä mielipiteenään, että asia varmaan melkoisesti paranee, kun oikea käsitys ihmisen velvollisuuksista luomakuntaa kohtaan saavuttaa yleisempää tunnustusta.

10:nes kysymys.

Eikö olisi syytä estää laittomasti (s. o. säännöittä) toimivien n. k. hevosystäväinseuran toimeen- panemia kilpaajoja?

Kysymyksen alusti Haminan e. s. y. puolesta
herra M. Hyytiäinen.

Alustaja kertoi kuinka n. k. hevosystäväin seurat ovat kyllä ympäri maamme saaneet paljon hyvää aikaan hevosshoidon edistämiseksi, mutta kuinka samalla näiden toiminnassa on paljon epäkohtia, joista ehken suurimpia ovat kilpa-ajot, missä hevosia usein rääkätään. Alustuksensa perusteella hän esitti seuraavan ponnen:

Että Suomen Eläinsuojelusyhdistyks ryhtyisi sellaisiin toimiin että kilpa-ajot eivät saisi panna toimeen muut kun laillisesti vahvistettujen sääntöjen nojalla toimivat yhdistykset, kuten maanviljelys- ja maamiessseurat ja ettei nekään saisi laittaa hevosta radalle juoksemaan ilman lääkärin tarkastusta.

Enemmittä keskusteluita yhtyi kokous alustajan ponteen lisäyksellä että emäyhdistys ottaisi asian ajaakseen.

Toimenpiteitä.

Asiasta keskustellessaan lausui yhdistys jo ennestään tunnetun mielipiteensä, että koska hevosia, ei vaan itse kilpa-ajoissa, mutta varsinkin niitä valmistettaessa useasti liiaksi rasitetaan ja monesti pahasti rääkätään ne olisivat kokouksen päätöspoton mukaisesti kokonaan poistettavat. Mutta koska semmoista omistus- ja käyttöoikeuden supistamista ja rajoittamista ei voitane eduskunnan käsittelyttä (useoitin haastateltujen asiaa tuntevien mielipiteen mukaisesti) ajatellakaan on yhdistys kääntymällä maamme kuvernöörien puoleen koettanut ainakin huojentaa niiden hevosten kohtaloa, jotka juoksu radoilla kärsivät.

Yhdistys on lähettänyt kuvernööreille seuraavan kirjelmän:

— — — — läänin Herra Kuvernöörille.

Suomen Eläinsuojelusyhdistys päätti yleisillä eläinsuojeluspäivillä Kangasalla kesäk. 26—27 päivinä kääntyä Herra Kuvernöörin puoleen pyynnöllä että Te — niiden epäkohtain poistamiseksi ja sen eläinräökkäyksen ehkäisemiseksi, minkä alaisina suuri joukko hevosia Teille uskottussa läänissä vuosittain on n. k. yksityisten toimeenpanemilla kilpaajoilla — tahtoisitte arm. as. ¹⁵/₂₈ p. tammi-kuuta 1904 1:sen luvun nojalla määrätä, että läänin eläinlääkärit tai niiden ollessa estettyinä kuntain eläinlääkärit mikäli mahdollista olisivat läsnä näissä kilpa-ajoissa, sekä valvoisivat että niiden suhteen noudatettaisiin valtion kilpa-ajoja varten säädettyjä määräyksiä hevosten ominaisuuksiin, ikään j. n. e. nähden. Samalla rohkenee yhdistys anoa, että herra kuvernööri näkisi hyväksi nimismiesten kautta käskeä poliisikonstaapeleita yleisinä järjestyksen valvojina paikkakunnallaan olemaan läsnä näissä kilpa-ajoissa ja lalliseen edesvastaukseen saattamaan eläinräökkäykseen syylliset.

Samalla rohkenee yhdistys ilmoittaa että tällaisiin toimenpiteisiin jo on ryhdytty Waasan läänissä sikäläisen eläinsuojelusyhdistyksen hakemuksesta ja Herra Kuvernöörin toimenpiteistä.

12:s kysymys.

Kuohitsemiskysymys.

Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen puolesta alusti eversti
T. K. Forstén kysymyksen seuraavaan tapaan:

Tämä kysymys on otettu ohjelmaan sen johdosta, että Turussa pidetty toinen yleinen eläinsuojelukokous päätti kääntyä maamme kaikkien eläinsuojelusyhdistysten puoleen pyynnöllä, että ne ensitulevaksi yleiseksi eläinsuojelukokoukseksi valmistaisivat mietinnön asiasta.

Eläinsuojelustoimisto oli kääntynyt yhteistoiminnassa olevien yhdistysten puoleen pyynnöllä saada tietää niiden itsekunkin mielipiteen asiasta. Vastauksista kävi selville, että koska urospuolisten kotieläinten kuohitseminen tois-
taiseksi vielä pidetään taloudellisesti tarpeellisena toimituksena, sitä ei voitane kieltää eikä estää, vaan on se

mikäli mahdollista oman maan eläinlääkärien toimeksi jätettävä ja ovat toimituksen ajaksi ainakin kaikki suuremmat eläimet nukutettavat.

Nukuttamista vastaan muistutetaan:

että leikkaus siten käy kalliimmaksi;

ettei leikkausta siinä tapauksessa voi toimittaa muut kuin tutkinnon suorittanut eläinlääkäri;

ettei niinmuodoin kuleksivia venäläisiä kuohareita saisi käyttää, joka, niin suotavaa kuin se olisikin, toistaiseksi on mahdotonta. Oriin laskeminen yleiselle laitumelle on laissa kielletty, sen sulkeminen aituukseen talon läheisyyteen on vaaran alaista, erityisiä tallimiehiä pienviljelijän ei kannata palkata, kiireen työajan kestäessä on talonväki takamailla töissä. Tästä kaikesta on suoranainen seuraus oriin kuohitsemispakko. Jos ei kulkevia kuohareita saisi käyttää, olisi ori kuletettava usein satojen virstojen päässä asuvan eläinlääkäriin luokse, joka kuletus sinne ja takaisin ynnä kustannukset perillä (viikon päivät vähintään) tuottaisivat arvaamattoman suuria kustannuksia. Jos jo oriinleikkaus käypi näin vaikeaksi, miten sitten kävisi pässien, sikojen y. m. pikku eläinten! Kustannukset nousisivat niistä kalliimmiksi kuin itse eläimet.

Kokous oli sitä mieltä, että koska eläinlääkäreitä vielä on niin harvassa ja kun kuohitseminen ja suomalaisten eläinlääkärien käyttäminen tuottaisi niin suuria kustannuksia, niin ei asia kokouksen puolesta tällä kertaa aiheuttanut mitään erityistä toimenpidettä.

13:s kysymys.

Millä lailla eläinsuojeluasiasia
voidaan ajaa paikkakunnilla,
missä ei ole yhdistyksiä.

Salon yhdistyksen puolesta alusti kysymyksen opettaja *J. Sainio* tehden valaisevassa alustuksessaan selkoa siitä tilasta missä ne paikkakunnat ovat, joissa ei ole eläinsuojeluyhdistyksiä. Lopussa hän esitti muutamia ponsia, joiden toteuttamisesta hän toivoi olevan paikkakuntalaisille hyötyä ja jotka tulevaisuudessa edistäisivät eläinsuojeluyhdistysten syntyä sellaisilla paikkakunnilla, joissa niitä ei vielä ole.

Ensimmäinen ponsi, joka semmoisenaan hyväksyttiin, kuului:

Maamme tuomiokapituleille lähetettäköön eläinsuojelusyhdistyksen puolesta kirjelmä, jossa tuomiokapitulien alaista papistoa pyydetään jossakin saarnassa ainakin kerran vuodessa koskettelemaan eläinsuojeluasiasiaa ja tuomiokapituleja vuosittain ilmoittamaan onko se tapahtunut.

Toinen ponsi koski työmme edistämistä kiertävien puhujain kautta. (Katso sivu 42.)

Kolmas ponsi, joka koski kiertokirjeen lähettämistä opettajille, että ne kouluissa luettavien aineiden yhteydessä ja johdosta huomauttaisivat lapsia heidän velvollisuustaan luomakuntaa kohtaan käsiteltiin 1 kys. 1:n kohdan yhteydessä (siv. 14.)

Neljännessä ponnessaan ehdotti alustaja, että ruununpalvelijoiden tulisi valvoa, ettei eläinräökkäystä missään muodossa harjoitettaisi. Tämä kohta käsiteltiin 4:n kysymyksen yhteydessä. (Siv. 34.)

Viidennessä ponnessaan herra Sainio esitti, että olisi lähetettävä eläinsuojeluasiasia koskevia ja valaisevia tauluja, kuvia ja varoituksia yleisiin paikkoihin kuten majataloihin, kunnantupiin, edistysseuroille, kouluihin j. n. e.

Tätä viimeistä pontta kannatettiin yleisesti ja tehtiin selkoa miten ja missä näitä tauluja olin toimitettava.

Keskustelun päätökseksi tuli:

Asianomaisten virastojen kautta lähetetään Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen toimesta painettuja tauluja, joissa yleisölle selvitetään eläinsuojelusaatetta sekä asetuksen lyhyet määräykset eläinten räökkäyksestä ja kotieläinten tenrastuksesta, jotka taulut olisivat kiinnitettävät julkisiin paikkoihin kirkonkyltiin, kunnantupiin, majataloihin, kouluihin j. n. e.

Toimenpiteet.

Katsoen siihen, että yllämainittujen taulujen muoto, suuruus, sisältö y. m. ominaisuudet eivät ole aivan helpoja määrätä ja suunnitella, ehdotti emäyhdistyksen esimies johtokunnan kokouksessa että asetettaisiin komitea, joka saisi tehtäväkseen ehdotuksen laatimisen näitä havaintovälineitä varten sekä tiedusteltavakseen missä niitä kohtuullisiin hintoihin saataisiin painetuksi. Kuitenkin ehdotti esimies, ettei näihin toimenpiteisiin ryhdyttäisi ennenkun nähtäisiin, mihin toimenpiteisiin kouluylhallitus mahdollisesti ryhtyy 1:n kysymyksen 1 kohdassa tehdyn pyynnön johdosta havaintovälineiden hankkimisesta kouluihin.

Komitean jäseniksi esimies ehdotti haaraosastojen puolesta opettajat S. Pylkkäsen Lahdesta ja S. Luoman Nurmijärveltä sekä pari henkilöä emäyhdistyksen puolesta. Vielä ehdotti esimies, että koska tämmöisten taulujen painattaminen tulee kysymään melkoisia menoja yhdistys panisi vastalauseen kokouksen päätöksen sitä kohtaa vastaan, jossa mainitaan, että *emäyhdistys* (yksinään) kustantaisi ja levittäisi näitä havaintovälineitä sekä ehdottaisi, että emäyhdistys hankkisi, mutta että kukin osasto toimipiirissään jaettavaksi lunastaisi puheena olevia välineitä varojensa mukaan.

Kokous hyväksyi ehdotuksen.

Ensimmäisen ponnen toteuttamiseksi päätti yhdistys lähettää maamme tuomiokapituleihin asiata koskevat kirjeet sekä lisäksi anoa, että yliopiston jumaluusopillisen tiedekunnan professorit luennoissaan hyväntahtoisesti esittäisivät tiedekunnan ylioppilaille eläinsuojelusasian merkitystä raamatulliselta kannalta katsottuna.

Tuomiokapituleihin on tämän johdosta lähetetty seuraava kirje:

„Kun Suomen Eläinsuojelusyhdistys vahvistettujen sääntöjensä mukaisesti on toiminut maassamme, niin on se koettanut perustaa toimintansa vakavalle ja kristillisiveelliselle kannalle. Tällä pohjalla seisten se katsoo luontokappalten kärsivän ihmisen tähden ja ihmisen kanssa ja pitää velvollisuutenaan esitelmiensä kautta teroittaa ihmisten mieliin sitä että yhä enemmän pyrittäisiin huojentamaan luontokappalten kärsimystä.

Tässä yrityksessään luulisi yhdistys voivansa saada tuntuvaa apua papistolta, ja niin ollen syvimässä nöyryydessä pyytää, että Tuomiokaipituli, ymmärtäen kyllin tämän hellävaraisen — samalla kuitenkin liian usein huomamatta sivuutetuksi jätetyn — asian, suvaitsi toimia niin, että hiippakunnan papisto kuntansa kautta tulisi kehoitetuksi vuosittain edes joskuskin, tekstien siihen aihetta antaessa saarnoissaan sanankuulijoilleen tätä luontokappalten kolkkoa kohtaloa niin esittämään, että sen lievennykseksi yhä yleisemmin edes jotakin koetettaisiin tehdä.“

Helsingin yliopiston jumaluusopilliselle tiedekunnalle on lähetetty seuraava kirjelmä:

„Suomen Eläinsuojelusyhdistys ja sen 68 haaraosastoa päättivät yhteisessä kokouksessaan Kangasalla kesäkuun

26—27 p:nä v. 1909 kääntyä Jumaluusopillisen Tiedekunnan puoleen nöyrimmästi anoen, että Tiedekunta tulevia seurakuntain opettajia opastaessaan suvaitsi teroittaa heidän mieliinsä eläinsuojeluasian suurta merkitystä kansan valistustyössä.“

14:s kysymys.

Eikö olisi syytä hankkia yhteisiä merkkejä, lippuja ja airuenauvoja.

Kysymyksen alusti Sauvon yhdistyksen puolesta herra J. Juusela asettuen kannattamaan sitä mielipidettä, että sellaisia merkkejä olisi hankittava.

Alustuksen jälkeen käytettiin muutamia puheenvuoroja. Toiset pitivät tällaisia merkkejä tarpeellisina, toiset tarpeettomina ja sellaisina, ettei niistä työllemme ole hyötyä. Paras merkki on työ ja toiminta eläinsuojeluasian edistämiseksi, sanoi eläinlääkäri K. O. Eränen. Kun toimitetussa äänestyksessä mielipiteet menivät jotenkin tasan, niin päätettiin:

että Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen jäsenet antavat merkkien hankkimisen jäädä siksi kunnes haaraosastot ovat asiasta ensiksi keskustelleet.

Eläinsuojelus-esinenäyttely.

Jos toimenpiteet eläinsuojeluspäivillä ylimalkaankin saavuttivat yleisön myötätuntoisuutta, niin voitanee täydellä syyllä sanoa, että esinenäyttely muodosti niiden loistokohdan. Aamusta iltaan, jopa mieltäkiinnittävimpäinkin esitelmän aikana oli tuo pieni huone täydellisessä piirityksessä. Esineet oli jaettu seuraavasti: huoneen pöydille oli sijoitettu jos jonkinmoisia kuulaimia, suupielisuojuksia, silmälappuja, hevossuojelijoita, hivutuskappoja, nilkkarenkaita, sukia, harjoja, kengityskalusto, useamman lajisia kenkiä sekä terveelle että sairaallekin kaviolle, alumiunista ja raudasta, rehu- ja vesisäkkiä, sorkkasaksia, kuletusrengkaita, viittä eri lajia keritsimiä, kuonorenkaita ja niiden kiinnittämiskoneita, sarvien, sorkkain ja korvain merkitse-

miskaluja sekä sairashoitoesineitä, kuten lämpömittareita, suurautoja, hammasraspia, kurkkukoettimia, utarepumppuja, irrigaattoreita, putkipistimiä y. m., y. m., puhumattakaan kaikista teurastusvälineistä. Seinillä riippui olkihattuja, silmäsuojia, erilaisia eläinräakkääjiltä poisotettuja piiskoja ja kuolaimia.

Ulkona eri telineillä oli nähtävänä useampaa lajia hevosien, sonnien ja lehmän valjaita, länkiä, rintaremmiä, loimia, riimuja, suitsia y. m. y. m. Eryistä huomiota herätti pieniin käsikärryihin sijoitettu jarrulaitos.

Pikkulintujen suojelusosasto erilaatuisine pöytineen ja liukkuineen oli luonnollisesti sijoitettu pieneen puistikkuun.

Edellä mainitussa huoneessa oli vielä muun lisäksi katetulla pöydällä savustettua hevosenlihaa ja makkaraa maistettavana (5 kg. kumpaakin). Hyvää lienee aine ollut, koskapa kesken loppui.

Tätä tärkeätä osastoa hoiti kokoneemman henkilön puutteessa yhteiskoulun oppilas Bror Forstén, joka asiasta huvitettuna toimistossamme perinpohjin on esineihin, niiden tarkoitukseen ja käyttöön tutustunut.

Tavaraa meni verrattain vähän kaupaksi.

Lasten juhla.

Eläinsuojoluspäivien yhteydessä pidetty lasten juhla onnistui täydellisesti. Useampaan sataan nouseva lapsilauma nautti täysin siemauksin Suomen kesän ja luonnon kauneudesta, jonka mieliin teroittaminen olikin ohjelman pääkohta. Hyöty ja huvi kävivät tässä juhlassa käsi kädessä. Ohjelma oli mitä monipuolisin. Niinpä saivat lapset kuulla kaksi esitelmää. Toisen niistä piti opettaja, neiti A. Sjöblom, toisen opettaja K. Hyttinen. Puheita, joissa, rakkaudesta

nuoriin, hehkuvien sanoin tehtiin selkoa siitä onnesta mikä meillä on kauniissa isänmaassamme, sekä siitä seuraavista velvollisuuksista, kuten luonnon ja luomakunnan säilyttämisestä sora- ja valitusääniltä, kuunteli mielenkiinnolla satoihin nouseva vanhempainkin joukko. Lapset

lausuivat runoja. Neiti S. Aakkula johti kansakoulun oppilaiden laulua, jota tuon tuostakin kajahutettiin. Itse juhlan johtajan yliopp. neiti L. Hagmanin johdolla esittivät lapset vuorokeskustelut „Pilkku on myytävä“ ja „Kevät-aamu metsässä“. Useita kansallistansseja, voimistelua ja leikkejä jos jonkinmoisia saatiin vielä katsella. Ilahduttavaa oli nähdä sitä intoa, millä lapset ottivat osaa taidokkaasti johdettuihin leikkeihin. Suureen kiittollisuuden velkaan jääpi yhdistys neiti L. Hagmanille, jonka monia vaivojaan säästämättä onnistui luoda tästä juhlasta ainaiseksi lasten mieliin jäävä muisto Kangasalan eläinsuojeluspäiviltä v. 1909.

Lomahetkinä kirjoittautuivat lapset jäseniksi Kangasalan Sylviapiiriin. Mieltäkiinnittävän kuvan tosilapsellisuudesta muodostivat yksikertaisilla jäsenmerkeillään koristetut ja liehuvine Sylvialippuineen marssivat lapsilaumat.

Opettaja Hyttinen lausui lämpimin sanoin lasten kiitoksen neiti L. Hagmanille, kohottaen hänelle lopuksi eläkönhuodon, johon yleisö yhtyi. Suurin osa lapsista oli kansallispuvuissa, jota tapaa mahdollisimman usein olisi käytettävä.

Esitelmät.

Toinen kokouspäivä oli varattu esitelmiä varten. Kauniina kajasti juhannuksen aikainen aurinko jo korkealla sinitaivaalla kun edustajat torvisoiton kutsusta klo 8 kokoontuivat aamu jumalanpalvelukseen korkealle kirkkoharjulle. Mieltä ylentävillä sanoilla toivotti pastori Päiviö Jumalan siunausta ei vain meille osanottajille, vaan koko Suomen kansalle. Vakavat sanat, suuremoinen näköala, tuhansien lintujen vieno viserrys ja koraalin soitto painoivat läsnäolijoihin hartautta herättävän, kauvan muistissa pysyvän tunnelman. Klo 10 kokoontui yleisö viettämään jumalanpalvelusta kirkkoon. Saarnassa käsiteltiin luonnollisesti ihmisen velvollisuuksia eläinkuntaa kohtaan raamatulliselta näkökannalta. Jumalanpalveluksen päätyttyä käytiin Agaton Meurmanin haudalla, jonka jälkeen edustajat järjestetyissä riveissä Yhdistyksen lippu etunenässä torvisoiton soittaessa Yhdistyksen marssia kulkivat nuorisoseuran talolle, jossa Kangasalan laulukunta neiti Aakkulan johtamana otti kulkueen vastaan muutamilla kauniilla lauluilla. Sitten hajottiin puoleksi tunniksi suuruslomalle. Suuruksen aikana oli osanottajia kokoukseen kerääntynyt niin paljon että

esitelmä oli pidettävä taivasalla. Esitelmäpaikaksi valittiin kaunis männikkö. Sitten kun moneen sataan nouseva kansanjoukko oli asettunut paikoilleen kävi tirehtööri *Tunkelo* tekemään selkoa *eläinsuojelusaatteen kasvattavasta merkityksestä*.

Esitelmässä luotiin aluksi lyhyt silmäys ihmiskunnan käsitykseen eläimistä eri aikakausina, josta nähtiin, että vanhan ajan kansoilla oli usein monessa suhteessa humaanisemmat ja edistyneemmät mielipiteet eläimistä kuin meillä kristityillä ja sivistyneillä kansoilla. Puhuja sanoi, että eläinsuojelustyö onkin pääasiassa kulttuurityötä; se on oikeain, siveellisten tundeiden kasvattamista ja selventämistä, se on *ihmistä itseään kasvattavaa, ihmiselle iloa tuottavaa ja ihmistä velvoittavaa työtä*. Eläinsuojelustyön lopullisena päämääränä piti esitelmänpitäjä eläinkunnan täydellistä vapautumista ja luonnon suurta rauhaa, jolloin ihmiset ja eläimet ystävinä toisiaan kohtelevat ja toisiaan ymmärtävät. Esitelmänpitäjä palkittiin innokkailla käntäpätuoksilla.

Osanottajain hajottua päivällislomalle kokoontuivat edustajat jatkamaan edellisenä päivänä kesken jääneitä kysymyksiä, joista selostus on luettavana keskustelukysymysoasastossa.

Parin tunnin päivällisloman jälkeen piti neiti *E. Tavas-tähti* esitelmän *Eläinsuojeluksen ja raittiuden suhteesta toisiinsa*, mainiten kuinka raittius- ja eläinsuojelustyön tulee käydä käsi kädessä. Kun väkijuomat saadaan pois, on se voitto myöskin eläinsuojelustyölle.

Esitelmä saavutti suurta huomiota ja mieltymystä.

Esitelmän loputtua saatiin kuulla koorilaulua, jonka jälkeen rouva Sylvia Simelius miellyttävästi lausui miehensä, kirjailija Aukusti Simeliuksen tilaisuutta varten sepittämän runon.

Tohtori *A. Kivirikko* piti sitten esitelmän *eläinten sieluelämästä*. Esitelmän pitäjä sanoi oman ja monien muiden tiedemiesten mielipiteen olevan sen, että sieluelämää on havaittavissa aina pienimmissä, yksinkertaisimmissakin eläimissä, sellaisissakin, joita yhdessä vesipisarassa uisken-telee tuhansittain. Hauskasti esitetystä, sisältörikkaasta esitelmässään teki tohtori Kivirikko selvää eri eläinluokkien sieluelämästä ja tultiin siitä huomaamaan, että korkeammissa eläimissä sielunkyvyt ovat aina täydellisemmin kehittyneet.

Esitelmäsarjan ikäänkuin päätti eräs 75-vuotias raajarikko vaimo, joka viimeisen esitelmän päätyttyä, jota hän hartaasti oli kuunnellut, kirkkaalla, mutta värisevällä äänellä teki selkoa vuohensa moninaisista ymmärrystä ja älyä osoittavista ominaisuuksista, päääten puheensa: „Jos minulla on sielu, on se myös vuohellanikin.“

Huvmatka.

Kun ensimmäisen kokouspäivän virallinen puoli oli loppuun suoritettu, lähdettiin joukolla seudun luonnon kau-neuksia katselemaan ja siitä virkistystä saamaan. Kokouspaikaksi oli valittu Vesijärven Pitkänlahden sivussa oleva Levonniemi, jonne höyryvene „Vesijärvi“ välitti liikettä. Tällä luonnonihanalla paikalla vastapäätä Haralan harjua ja Pikonlinnaa puhuivat neiti A. Sjöblom ja opettaja K. Hyttinen kumpikin kuvaillen Suomen luonnon ihanuutta. Torvisoittokunnan kaijutellessa kappaleen toisensa perästä ja nuorison leikitellessä laskiye aurinko vähitellen puiden latvain taa mitä värikkäimmin kullaten maisemaa. Viimeistenkin lintujen laulun vaijettua liukui laiva hiljalleen kirkonkylää kohti vieden mennessään kaikin puolin tyytyväisen väkijoukon.

Sähkösanomia ja kirjeitä.

Seuraavat asiatamme harrastavat henkilöt, jotka eivät olleet tilaisuudessa persoonallisesti ottamaan osaa kokoukseen, lähettivät sille näin kuuluvia onnitteluja:

Anna Forstén, Viipuri:

„Ikävästi valittaen pakotettua poissaoloani toivotan ihanassa Kangasalassa kokoontuneille eläinystävälle hauskoja päiviä ja hyödyllistä yhteisoloa ja kalliille asiallemme Jumlan siunausta.“

Elina Varén, Salo:

„Toivon menestystä ja siunausta jaloille pyrinnoille. Kehittyköön tosi-ihmisyyden ja siihen erottamattomasti kuuluva eläinsuojelu.“

Agnes von Konow, Lontoo:

„Sydämelliset onnentoivotukset eläinsuojeluskokoukselle.“

C. Ullner, Helsinki:

„Estettynä ottamasta osaa kokoukseen pyydän, toivottomalla onnea työllemme, lahjoittaa Kangasalan lapsille 50 kpl. „Pikku eläinystävää“.

Seuraava yleinen kokous.

Seuraavasta kokouksesta keskusteltaessa lausui kokous toivomuksenaan, että seuraava kokous pidettäisiin v. 1910, ja vaikka puheenjohtaja huomautti, että asiallemme olisi suuremmaksi eduksi, jos ensi kesänä kussakin läänissä pidettäisiin lääninä käsittävä kokous, päättivät edustajat sitenkin, että ensi kesänä tarkemmin määrättävällä ajalla toimeenpantaisiin Tammelan eläinsuojelusyhdistyksen toimesta yhteinen kokous Forssan kauppalassa.

Pöytäkirja.

Keskustelun päätyttyä kysyi eversti Forstén, joka oli toiminut puheenjohtajana, miten menetellään pöytäkirjan kanssa, painetaanko se eri kirjana vai julaistaanko „Eläinten Ystävän“ lisälehtenä.

Päätettiin pöytäkirja julkaista „Eläinten Ystävän“ lisälehtenä, josta syntyneet kustannukset jaetaan suhteellisesti kaikkien yhdistysten kesken.

Pöytäkirjan lopullinen valmistaminen jätettiin opettaja Korhosen, ja päätösten perille ajaminen emäyhdistyksen tehtäväksi.

Päätäjäiset.

Kun viimeisen esitelmän loputtua yieisö oli kokoonnut n. s. laulupaviljongin edustalle järjestetyille istumapaikoille, lausui emäyhdistyksen esimies Suomen ensimmäiset eläinsuojeluspäivät päättyneiksi kiittäen Kangasalan haaraosastoa sekä niitä paikkakuntalaisia, jotka vaivojaan sääs-

tämättä olivat monenmoisilla toimenpiteillä tehneet nämä päivät niin mieluisiksi, puhujia ja esitelmän pitäjiä, läheisiä ja kaukaisia vieraita pannen erityistä painoa rouva L. Häyrösen ja neiti L. Hagmanin suurinta kiitosta ansaitseville uhrauksille. Sen jälkeen opettaja K. Hyttinen kiitti leikkillisessä ja sujuvassa puheessa edellä mainittuja toimeenpanijoita.

Taiteilijain O. Merikannon ja E. Rautavaaran innostuneelle yleisölle antama konsertti ikäänkuin päätti Kangasalan ensimmäiset eläinsuojeluspäivät.

Silmäys kokouksen aiheuttamiin menoihin.

Koska Kangasalan kokous lausui toivomuksenaan että vuosittain toimeenpantaisiin jonkun haaraosaston toimesta yhteisiä eläinsuojeluspäiviä, pidän tarpeellisena kaikessa lyhykäisyydessä tehdä selkoa menoista joita tällaiset kokoukset aiheuttavat.

Niinkuin sanomalehdissä oli luettavana kannatti valtio tällä kertaa päivien toimeenpanoa 500 markalla.

Seuraavasta näkyy miten rahat käytettiin.

Matkakustannuksia vähävaraisimpien yhdistysten edustajille	20: —
Postikulujen, ilmoitusten y. m. lähettämiseksi	21: —
Laatikkojen ja kessujen hankkiminen kirjallisuuden ja esineiden kuljetusta varten	20: —
Esineiden kuljetus	40: —
Matkaraajoja	44: —
Apumiehille	30: —
Torvisoittokunnalle	120: —
Esitelmäitsijöille y. m.	60: —
Lastenjuhlaan	15: —
Pöytäkirjurille	30: —
Kirjallisuutta (erityisesti kokousta varten painettua)	62: —
Nauloja, maalia, öljyä y. m. y. m.	6: —
Kiertokirjeiden, ohjelman j. n. e. painatus	31: 60

Menoista puhuttaessa mainitsen myöskin Kangasalan juhlatoimikunnan hyväntahtoisesti käytettäväksi antaman tulo- ja menoluettelon.

Tulot ravintolasta 404: 77.

Säästölaatikoista 52: 24. = 457: 01

Menoja laskujen mukaan 402: 57

Säästö 54: 44

jäi Kangasalan osaston hyväksi.

(Kuten huomataan, ei tähän laskelmaan ole laisinkaan otettu yhdistyksen varastossa ennestään ollutta, kokouksessa ilmaiseksi jaettua kirjallisuutta, jonka arvo, kuten edellä mainitaan, nousi ainakin 200 mkaan.)

Luettelo

Kangasalan eläinsuojeluspäivillä ilmaiseksi jaetusta kirjallisuudesta.

Kirjoja.

Nautapaarma	30 kpl.
Jaakko Juteinin eläinsuojelukirjoitelmat	20 ”
Lehmän käyttäminen ajojuhtana.	60 ”

Lehtisiä.

Teurastuskysymys	60 ”
Tuulikki	75 ”
Vieraat esineet eläinten kurkkutorvessa	125 ”
Neuvoja yleisölle	20 ”
Varpunen	60 ”
Eläinten Ystävän Lastenlehti	120 ”
Eläinten Ystävä 1907	60 ”
” ” 1908	67 ”
” ” 1909	35 ”
Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen marssi	30 ”
Lasten Ystävä n:o 6	500 ”
Eläinten Ystävä n:o 6 ja 7	500 ”
Vuosikertomuksia	80 ”
Hevosen rukous	300 ”
Pikku eläinten ystävä (Lahja rouva C. Ullner'ilta)	50 ”

Yhteensä 2,370 kpl.

Yhteinen arvo vähintään 200 mk.

Tauluja.

Kaavakkeita, linnunpesimispönttöjä ja -ruokapöytiä	23 kpl.
Karjanhoitajan huomioon otettavia	35 ”
Lypsäjän huomioon otettavia	35 ”
Neuvoja kotieläinten teurastuksessa	35 ”
Eläinten kotirohtolan kuvia	50 ”

Edustajaluettelo.

Aakkula, Selma, opett.
 Ahlgren, Niilo, sahanomistaja.
 Ahlgren, L., rouva.
 Alho, Hanna, neiti.
 Alin, K., opett.
 Arola, Elli, yliopp.
 Aronen, Osk., maanvilj.
 Esilä, Amalia, rouva.
 Eränen, Osk., eläinlääkäri.
 Forstén, Bror, yhteiskoululainen
 Forstén, T., everstiluutn.
 Harjanen, Konrad, konsulentti.
 Holm, Liina, opett.
 Hovi, Anni, opett.
 Hovi, Emil, maanvilj.
 Häyrynen, Lilli, rouva.
 Hyttinen, Karl, opett.
 Hyttiäinen, M., konsulentti.
 Ikonen, Aug., opett.
 Jussila, K., yliopp.
 Juusela, Viht., assist.
 Karlstedt, J., pankinjoht.
 Korhonen, K., opett.
 Koro, J., maanvilj.
 Kurki, A., asioitsija.
 Kuusinen, V., herra.
 Lahdensuu, Leeni, rouva.
 Laurell, Fr. kapteeni.
 Lehtosaari, Aug., maanvilj.
 Lindeqvist, Hilda, rouva.
 Lindroos, Osk., kultaseppä.
 Luoma, Sampa, opett.
 Martikainen, Aura, maisteri.
 Metsola, O., tirehtööri.
 Meurman, Jalmari, tilanomistaja.
 Nieminen, Emil, insinööri.
 Pakarinen, P., herra.
 Pönttynen, Aleksandra, rouva.
 Päiviö, J., pastori.
 Relander, Ina, tireht. rouva.

Sainio, J., opett.
 Sarkola, Vilh., assistentti.
 Selänne, L., maisteri.
 Simelius, S., rouva.
 Simola, A., rouva.
 Sjöblom, A., opett.
 Tenhonen, J., maanvilj.
 Tiura, Martta, neiti.
 Tuurela, S., opett.
 Ventola, L., herra.
 Vestergren, Kerstin, opett.
 Vuorio, J., opett.

Seuraavat yhdistykset olivat kokouksessa edustettuina:

Läntisen-Viipurin läänin ja Lounais-Suomen maanviljelysseurat, Vesilahden maamiesseura.

Eläinsuojeluyhdistykset:

a) itsenäisesti toimivat:

Salon.
 Savonlinnan.
 Tampereen.
 Uudenkaupungin.
 Viipurin.

b) Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen haaraosastoina toimivat:

Akaan, Asikkalan, Elisenvaaran, Etolan, Haminan, Hattulan, Heini-joen, Ikaalisten, Jaakkiman, Kajaanin, Karunan, Keski-Suomen, Koiviston, Kurkijoen, Loimaan, Lopen, Längelmäen, Nurmijärven, Perniön, Sakolan, Sauvon, Tammelan, Urjalan, Walkealan, Wiitasaaren ja Wirtain haaraosastot.

